Ч. 103 (14.935). Львів, субота 14. травня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 220-11
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Здвиг українського Сокільства не відбудеться.

КОМУНІКАТ.

ЦИМ ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, ЩО IV. КРАЄВИЙ ЗДВИГ УКРАЇНСЬКОГО СОКІЛЬСТВА У ЛЬВОВІ, ЗАПОВІДЖЕНИЙ НА ДЕНЬ 21. ТРАВНЯ 1938 Р., З БРАКУ ДОЗВОЛУ НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ.

СТАРШИНА СОКОЛА-БАТЬКА У ЛЬВОВІ.

„Оссоавіяхім" УССР виповів послух Москві.

Центральна рада „Оссоавіяхіму" УССР рішила на пленарному засіданні не підпорядкуватися директивам союзної центр ради. Ця остання анулювала „протипартійне" рішення і усунула провідників „Оссоавіяхіму" УССР як „ворогів народу". (ПАТ.)

„ОССОАВІЯХІМ" І АРЕШТУВАННЯ КОСІОРА.

Косіора арештовано мабуть під замітом участи в тайній протиурядовій організації, що мала централю в Києві, гуртуючися довкола головної ради „Оссоавіяхіму" УСРР. (АТЕ.)

Епільоґ абісинської справи у Раді Ліґи Націй.

У четвер перший промовляв мін. Галіфакс. Він заявив, що Англія рішила порушити абісинську справу з огляду на ненормальну ситуацію, що поодинокі члени визнали вже анексію Абісинії, а сама Ліґа — ще ні.

Ціла Абісинія підлягає тепер суверенній владі Італії. Такий стан можна би змінити хіба війною, та цього ніяка держава не підійметься. Годі замикати очі на дійсність — **треба признати членам Ліґи вільну руку визнати істнуючий стан в Абісинії.**

Один з абісинських делегатів відчитав довшу декларацію в імени **негуса, який покликується на правні аргументи, та домагається, щоб Збори Ліґи ще раз розглянули абісинську справу.**

Проти цього виступив французький делеґат, що вповні підтримав британську ініціятиву, подібно як представники Румунії, Польщі, Швеції, Бельгії, Еквадору, Болівії та Персії.

Літвінов виступив проти британської пропозиції, але не підтримав абісинських домагань; таке саме становище заняли делегати Китаю і Нової Зеляндії.

Замикаючи засідання в год. 18, предсідник Ради ствердив, що **Рада більшістю голосів признала всім державам вільну руку щодо визнання анексії Абісинії.**

Турецький уряд намагається втягнути Болгарію до Балканської Антанти.

Турецький премієр Джеляль Баяр і міністр закорд. справ Рушту Арас виїхали минулої ночі „Орієнтекспресом" з Білгороду до Софії, де проведуть 7 годин. При цій нагоді вони переведуть довшу розмову з болгарським премієром Кюссеівановом; у софійських політичних колах припускають, що вони порушать справу приступлення Болгарії до Балканської Антанти.

Поляки в Чехословаччині домагаються автономії.

Комітет порозуміння польських партій у Чехословаччині рішив на нараді 9. ц. м. домагатись автономії для польської меншини у ділянках: адміністраційно-суспільній, культурно-освітній та господарській. Та автономія мала би загарантувати для території, що має польську більшість:

1) безпосередній вирішний вплив польського населення на суспільну політику;

2) автономію культурного життя й освітньої політики;

3) безпосередній вирішний вплив на господарську організацію та політику з правом диспонувати пропорціональною частиною державних доходів.

Для поляків, що живуть поза суцільною територією домагається комітет порозуміння рівних прав і свободи національного розвитку.

НІМЕЦЬКА КАТОЛИЦЬКА МОЛОДЬ ТА ПРОФЕСІЙНІ СОЮЗИ ПІДДАЮТЬСЯ ПІД ПРОВІД ГЕНЛЯЙНА.

Католицькі товариства німецької молоді: Пластовий улад ім. св Юрія, Католицька ліга нім. молоді, Католицька ліга дівчат і Ліга католицьких пластунів приступають у найближчому часі до організації „Дойче Турнбунд", що під проводом Генляйна. (КАП)

Загально-німецький союз професоюзів у Чехословаччині наказав усім обєднаним професійним організаціям приступити до судетсько-німецької партії. Це рішення перейшло значною більшістю голосів.

ГЕНЛЯЙН У ЛЬОНДОНІ.

У четвер прилетів з Праги до Льондону провідник німецької судетської партії в Чехословаччині Конрад Генляйн. Його побут має приватний характер; він є гостем льорда Ноеля Бакстена — лейбуриста, б. міністра летунства. Мабуть після кількаденного побуту в Льондоні Генляйн стрінеться також з мірodайними англійськими політиками; можливо, що його прийме на авдієнції головний дорадник сера Ванситарта.

ДАЛЬШІ ЧЕСЬКО-НІМЕЦЬКІ СУТИЧКИ.

Як подає німецька преса, чеська поліція зле поводиться з німцями; м. ін. у Берґесрін поліція розігнала похід молодих німців та сильно побила їх. До подібного інциденту дійшло у Мост. Часто трапляються чесько-німецькі бійки. Чеська преса подає, що німецькі парамілітарні організації переводять у Судетах нічні військові вправи.

ПЕРЕД ГРОМАДСЬКИМИ ВИБОРАМИ.

Уряд рішив, що 12. червня відбудуться вибори до громадських рад, яким мандати вигасли. Обіймуть вони коло 8.000 громад; у 2.600 громадах вибори відбудуться 22. і 29. ц. м.

Як то українці наслідують Генляйна...

Львів, 13. травня 1938.

Львівській польській бруковій газетці, яка лепече про „українських генляйнівців", нічого дивуватись: вся її мудрість у розвалковуванні вбивств та злодійств, а політичні симпатії видні у величезних наголовках, в яких обовязково завжди перемагає „республиканський уряд" Мадриду і послушний Москві Китай, у непоборних клопотах потапає Німеччина й Італія, а кожний виступ Літвінова це епохальна подія. Становище такої газетки до українства мусить бути так само плитке й ординарне, як ординарний ввесь її стиль. Колиж у той сам тон впадає варшавський „Роботнік" то пояснити це можна тим, що кожний пепесівець тратить рівновагу духа і можливість обєктивної оцінки, коли тільки почує — хай навіть інсинуацію, — що десь хтось щонебудь спільного має з кимнебудь із гітлерівських німців у Німеччині чи поза нею. Очевидно, що такі часописи, як ендецьке „Слово Народове" або його стриєчний брат (стрийком був Ст. Грабський, що покинув родину Ст. Ґломбінського) санаційний „Дзєннік Львовскі" не рахуються: коли ті часописи вважають безличністю українську вимогу — дістати назад свої народні школи й університетські катедри, та трактують як ворогів держави всіх тих, що не хотять безвольно дати себе навертати на римо-католицизм, — то що й казати про боротьбу українців за автономію та признання їх підметом права! Цілком ясно і природно, що такі часописи мусять пінитися і як єдину відповідь на таке українське становище мають лайку та погрози.

Ніякого теж іншого відгуку автори засадничої декларації та актуальних резолюцій Центрального Комітету УНДО з 7-го ц. м. від польської преси не сподівались. Зате сам шум, що його та декларація й ті резолюції викликали, крик і лайки і погрози, все воно свідчить що **справа з українського боку поставлена правильно** і що останній час було сказати явно і славно, що „нормалізацію" українці не розуміють як тиху згоду на те, що діється та що підвищений тон протиукраїнського походу автоматично тягне за собою підвищений тон українських вимог. Така політична мова обовязує в цілому світі всіх тих, які на кожну акцію проти себе мусять проявляти негайну — однаково виразну й до акції достроєну — реакцію. Повторяємо: добре сталося, що та декларація і ті резолюції появилися та розвіяли цілком фальшиві погляди, які почали вже панувати у польському таборі про українську кволість та українське рішення не тратити сил і спускатися на дно. Але тому, що всі ті „Курієрки" і „Слова" і „Дзєннікі" таки залишаються у річниках по бібліотеках, то вважаємо за свій обовязок спростувати те яскраве баламуцтво, що вони у даному випадку злобно ширять: щоправда їх читачі української преси не читають і наші слова до них і посередньою дорогою не доходять, але справа не обмежується до польських та українських читачів преси. Бо ми глибоко переконані, що **проблема української територіяльної меншини у Польщі стає знову у свій ввесь зріст** і що всупереч усім наївним віруванням маленьких людців, які гадали, що це справа „зліквідована" та що „з русинами нема клопоту" не сьогодні-завтра прийдеться польській стороні таки подумати, що зробити з тим вічним клопотом який стає тим більший, чим більші зусилля ліквідувати його механічними засобами. Очевидно, що з Генляйном і його рухом остання українська декларація має акуратно стільки спільного, скільки спільного має нпр. „Слово Народове" з націоналістичним конструктивізмом, „Дзєннік Львовскі" з ідеями Пілсудського, або „Роботнік" з практичним стосуванням ліберально-демократичних засад в національній політиці у часах

перебування членів ППС у коаліційному кабінеті Скшинського. Сміх, та й годі.

Щоби баламутство не ширилося треба устійнити дві правди, що їх мабуть ніхто не стане перечити: 1) ані Генляйн вимогою територіяльної автономії для німецької національної меншини в Чехословаччині та признання судетських німців правною особовістю не відкрив Америки, 2) ані українці у Польщі не чекали щойно на Генляйна, щоб виступати з отими самими двома засадничими своїми вимогами. Дозволимо собі пригадати, що польський уряд у 1921. році, себто 17 літ тому, вживав посередництва до еміграційного уряду д-ра Е. Петрушевича, пропонуючи йому, щоб зліквідував свою протипольську акцію та станув на ґрунт польської державности, на те, щоби негайно перевести переговори про автономію для українців у Польщі. Коли ці заходи не вдалися, тоді польський уряд на власну руку вніс до сойму і перевів закон про воєвідську автономію з 26. IX. 1922 і таким робом **сам прийняв засаду територіяльної автономії.** Тільки мимоходом можна згадати, що на документі про постанову Ради Амбасадорів з 15. III. 1923. р., з якій сказано про „автономічний устрій" для Східної Галичини, видніє підпис п. Маврицого Замойського. Очевидно, часи зміняються, зміняються люди і погляди. Те, що могло комусь видаватися тому 17, 16, і 15 літ потрібне і добре, може видаватися сьогодні зайве і кепське. І ми за це до польської сторони жалю не маємо, бо в політиці нема сентиментів. Але не розуміємо обурення гура-патріотичної польської преси: коли польський уряд і сойм вважали щось для себе добре тому 15 літ, то українці мають повне людське і боже право стояти на цьому і сьогодні і боротися за це і сьогодні, у тому глибокому переконанні, що **тільки шлях територіяльної автономії з двома рівнорядними національними куріями це єдино правильний шлях для розвязки українсько-польської проблеми в межах нинішньої Польщі!** Підносили українці гасло автономії безліч разів, почичинаючи від першого Народнього Зїзду Трудової Партії після згаданого рішення Ради Амбасадорів, з 21. V. 1923. року, у краєвих постановах і з соймової трибуни, у преріжних меморіялах, у соймовій дискусії над проектами ППС про автономію і т. д. і т. д. Цікавий може зреконструвати історію української боротьби за автономію у Польщі без великих трудноців.

Те саме торкається української вимоги — трактувати українство як окрему особовість і надати йому важність — підмету, а не предмету права. Пригадуємо, що ввесь глузд і найбільшу (єдину?) користь компромісу між УНДО та польським урядом у 1935. році „Діло" **відразу вбачало у тому, що той виборчий компроміс санкціонує українство у Польщі як окрему політичну особовість** і на цю тему було тоді безліч статтей, що їх підшукати й цитувати нема ніяких трудноців. **І не у відсутності конкретних користей та у зменшуванні українського матеріяльного стану посідання бачили ми невдачу „нормалізації", лише у перекреслюванні українства, як тієї окремої особовости, у відмовлюванні українству вартости чинника зі значінням підмету.**

Коли хтось має коротку память, на це нема ради. Але це ще не причина, щоби гніватися, коли ми ці речі, які мають для нас кардинальне значіння нашої національно-політичної екзистенції, — пригадуємо. При чім тут Генляйн?! Адже **все це було вже тоді, коли Генляйн ще не був нинішнім Генляйном і про його істнування не тільки ми не мали поняття, але і мало хто знав із самих судетських німців!** Вязати останню декляpацію УНДО з особою і рухом Генляйна може тільки людина анальфабетична або злобна, яка не цурається ніякої дурниці, якщо тільки вона може зашкодити. У даному випадку правда така очевидна і ясна, що ніщо їй зашкодити не може. Цією правдою є сила і живучість української нації та величезна вага завжди актуальної і досі неполадної проблеми польсько-українських відносин.

ік.

Ставропиґія в дзеркалі останніх Заг. Зборів і власного звіту.

I

„Дім громадянина повинен бути шкляний", тобто всі його діяння повинні підлягати прилюдній контролі, ціла суспільність повинна мати змогу нагляду над кожним почином і вчинком громадянина. Зорганізоване народнє життя вимагає, щоб цю засаду доктринера Великої Французької Революції пристосувати передовсім до діяльности народніх установ, здвигнених жертвами і працею цілого громадянства.

Часто доводиться нам чути або читати в часописах, що великі установи, котрі врештою навіть не мають характеру національних, всенародніх станиць, ані не мають такого статутарного обовязку, запрошують на свої загальні збори гостей, отвирають вступ для посторонніх людей, громадян, що не є членами установи і передовсім для представників пресі не тільки своєї, але також чужої. Вони діють так у власному, добре зрозумілому інтересі, бо таким робом підносять у прилюдній опінії моральний кредит установи і роблять їй рекляму. Бо рекламою для установи є річеві, обєктивні, докладні й вичерпуючі звіти, рекламою ще кращою є пристойна й удержана на відповідному інтелектуальному рівні дискусія та промови визначних людей, членів установи. Требаж знати людям, які хто визнає ідеї, до яких цілей прямує, щоб дехто не виґравав вічно фальшивих карт та не ховався за т. зв. „підходи". Отже така практика прилюдности має також велике виховне значіння для народу.

Це певна річ, що добрий господар приймає радо гостей, показує їм усі закутини свого пращурового господарства, чваниться своїми осягами й успіхами; злий господар замикає перед гістьми й чужими хату, щоб не бачили нічого, зокрема неладу, який у тій хаті панує. Ця сама засада відноситься також до установ і навіть держав. Знаємо чейже держави, котрі замикаються герметично кордонами, щоб там ніхто чужий та непокликаний не зайшов і не побачив нужди і гніту, які там розпаношились.

Давні, світлі традиції прилюдности діяння в нас ще не завмерли. Є в нас великі народні установи Центросоюз, Маслосоюз, Просвіта, Рідна Школа, Сільський Господар і т. д., що тих давніх зразків придержуються і їх загальні збори заміняються в один великий прилюдний попис, хоч це не дуже нібито гармонізує з „тотальним" духом нашого часу.

На жаль, наша найстарша народня установа, Ставропиґія, до таких установ не належить. Особливо в останніх десятках літ вона щораз більше стає схожа на того господаря, що замикає двері своєї домівки не лиш перед посторонніми, а навіть перед членами своєї найближчої рідні. Та ще й до того до господаря, що навіть не є власником домівки, тільки посідачем і ще в процесовому стані.

Помилявсяб дуже той, хто велів би, вірити, що сам звіт, хочби навіть дуже докладний і для всіх, а не лиш для вибраних, доступний, сповняє вимогу прилюдности бодай супроти власних членів установи. Друкований звіт це незрозуміле для загалу письмо, котрого справжнє значіння стає ясне щойно на підставі відповідного насвітлення та інтерпретації. Так каже практика життя. Для прикладу пригадаємо тільки, що за вісемтниці недавно тому „виведукував" з дуже совісного й докладного звіту Маслосоюзу наш „приятель" проф. Ромер та якого значіння набрали сухі цифри в правильному поясненні одного з директорів цієї установи. А хіба, що панове зі ставропиґійського кляну самі свідомі того, що їхній звіт не може рівнятися зі звітами великих українських установ. Та крашу за всі арґументи й дати друкованого звіту вимову має поставлений на загальних зборах Ставропиґії внесок, щоби „братчики" — члени установи оподаткувалися добровільно по два зол. місячно для переведення фінансової санації установи.

Якщо йде про внутрішнє життя установи, про духові течії між її членами, то з прикрістю мусимо ствердити, що такого життя не було видно ані „в будень" у часі цілого року, ані не проявилося воно „в свято", тобто в день загальних зборів. Сумерк пригнітаючої інерції та мертвечини лежав важким вантажем на цих зборах навіть у їх приготовній стадії. Якось дивно вражає, коли бачиш виборчі списки, офіціяльну й „опозиційну" лісту, надруковані вже заздалегідь на таких самих білетових бляншетах з купонами, такими самими черенками, очевидно того самого походження. Вражає нас це особливо тому, що такі зразки пропаганди і „виборів" ми раз-у-раз бачимо деінде... Там, звідкіля сяє „люкс екс оріенте"... А вже зовсім не визнаємося в тому, яке значіння має докінчення, чи поправини, чи — як хочете це назвати — „сконечне устійнення" висліду виборів три дні після зборів. Тому не можемо приписувати поважного значіння обставині, що проти офіціяльної лісти з п. Гулою як кандидатом на сеніора вирннула нібн „опозиційна" ліста з п. Лонкевичем як кандидатом на сеніора. Також загадкою є, що деякі знані москвофільські діячі найшлися несподівано виключно тільки на офіціяльній лісті і навпаки — ще тільки на опозиційній.

Як характеристичний епізод слід відмітити, що на зборах відчитували з великим вдоволенням статтю про Ставропиґію, поміщену в „Новій Зорі" та старалися добачувати в ній мало одобрення цілої своєї діяльности. В свому „уподобленії" забули зовсім про дійсне та емоціональне відношення цього часопису до преосв. Григорія та про те, що їх офіціяльна преса виписувала і до останніх часів виписує на цього владику. Такі „неувязки" тих панів не бентежать.

Заступаючи погляд, що Ставропиґія — це наша всенародня установа та що загибель такої установи це був би дуже болючий удар для загально-народніх інтересів, уважаємо за вказане зробити одну завваґу. Сьогодні живемо в таких умовинах, що кожна установа має найперший обовязок придержуватись ригористично постанов свого статуту та вистерігатися дбайливо всього, що не тільки булоб, але що хочби робило враження нарушення постанов статуту. Було би просто злочином переціновати практичну вартість хвилевої конюнктури та забувати, що панська ласка на бистрому коню їде. А знову непочитальною наївністю булоб будувати замки на піску дискреції хочби найближче довірених людей.

Вкінці ще одна квітка. В „заключенні" звіту читаємо, що Інститут тріче виславав своїх делегатів також „по дѣламъ защиты чистоты восточнаго обряда в гр.-кат. Церкви..." Як це гарно звучить!... Майбутній дослідник міг би отим цитатом звіту доказувати заслуги сучасного ставропиґійського кляну для гр.-кат. Церкви... Та сьогодні люди так відвикли від гумору, що самі нічого не второпають. Треба їм було піднести все як на лопаті та сказати виразно, перед ким то панове Гули, Гапасевичі і „прочії" боронять гр.-кат. Церкву і на спілку з ким? Перед гр.-кат. владиками усіми без винятку, бо ані одного нема в них доброго, котрого вони не сплюгавилиб... І боронять перед ними цю гр.-кат. Церкву на спілку з пп. Войцеховськими, Остафінами, Домонями... Жартуйте здорові, панове! Тільки нехай ніхто з вас не думає, що це може вивести нас з рівноваги, або затьмарить нашу свідомість та спонукає нас не добачувати, що година сумерку вашого жалюгідного кляну у Ставропиґії вже вибила.

З польської преси.

Автономія -- так! -- Автономія -- ні!!!

Польська меншина в Чехословаччині завжди боролася за свої національні права, але щойно від моменту карльсбадського виступу Генляйна з катеґоричними домаганнями судетських німців, поляки з опавського та тешинського Шлеська почали домагатися автономії. Про ці домагання пише краківський „Ілюстровани Курієр Цодзенни" (ч. 132 з 14-го травня ц. р.) п. н. „Домагання польської людности в чехословацькій державі":

„Комітет порозуміння польських партій у Чехословаччині проголосив у „Дзєніку Польскім" зміст резолюції, яку ухвалили 9-го травня у справі управильнення польського питання в Чехословаччині.

Резолюція ствержує, що для того, щоб повернути втрати, які мала польська людність у Чехословаччині в останніх двацяти роках від часу істнування республіки, треба:

1. звороту стану посідання польського населення в Чехословаччині з 1918. р.,

2. основної зміни правної структури, в якій живе досі польське населення в Чехословаччині. З цієї причини **польське населення домагається автономії.**

Польське населення в Чехословаччині домагається далі трьох засадничих ґарантій, а саме:

а) безпосереднього і рішального впливу польського населення на соціяльну політику і управильнення діяльности товариств,

б) свободи культурного і національного життя, як теж права безпосереднього рішання щодо **виховної політики** на всіх просторах Чехословаччини, на яких живуть **поляки,**

в) безпосереднього і рішального **впливу на господарську політику** на тих просторах,

г) польське населення домагається повної свободи заробітку.

Вкінці резолюція домагається призначити полякам у тих частинах краю, де вони живуть, якийсь відсоток державних доходів."

В цьому самому числі І. К. Ц. вмістив статтю п. н. „Український сепаратизм рушив до офензиви", написану з приводу декларації та резолюцій ЦК. УНДО. Стаття довга і написана в притаманному для ІКЦ тоні, з усіма, повторюваними вже безліч разів на сторінках цього часопису випадами і нападами на українців. ІКЦ не може спокійно спати, бо:

„Український рух стоталізований, дійшло до обєднання всіх партій і в консеквенції до „зґляйхшальтування" цілої української преси. Окремі фази цього процесу ми нотували на сторінках нашого часопису і вони відомі нашим читачам. Остаточно припечатано цю акцію відомою вже деклярацією Центрального Комітету УНДО. Ця деклярація зриває з політикою заспокоєння та нормалізації взаємин між польським і руським народом. Висуває багато домагань політичного, соціяльного та господарського характеру, аж до **територіяльної автономії включно.** Вкінці закликає українців до якнайбільшої активности та найтіснішого обєднання для реалізації нової програми української політики.

„Знаємо, що думати про цю нову фазу української політики. Передусім знаємо де треба шукати її джерела. Знаємо добре акцію ріжних українських політиків, яких долею так дуже непокоїлося „Діло" у звязку з законом про втрату громадянства Пильно слідкуємо за діяльністю окремих українських стійок з відомим льондонським „Укбюро" на чолі. Знаємо, що думати про одноцілий фронт українців у Німеччині, до якого то фронту, як ми писали, втягнули навіть українців, що живуть у Данциґу."

І далі знову цілий ікацівський арсенал: „об-ці агентури", „збродніча акція, голдонца в цалосьць паньства", „креця, перфідна і зла робота" і т. д. А все те на те тільки, щоб отими „жахливими" речами обставити скромну вимогу

М. РУДНИЦЬКИЙ. 4

Україна на Мировій Конференції.

(Elie Borschak: L'Ukraine à la Conférence de la Paix (1919—1923). Paris 1938, p. 188. Editeur Paul Hartmann, 11, rue Cujas.)

(Продовження).

20-го листопада 1919 Мирова Конференція приняла окремий автономічний статут для Східньої Галичини, передаючи Польщі адміністраційний мандат над нею на 25 років. Умови цього мандату змінювалися вже під впливом безпосередніх умов представників польського уряду Радою Чотирьох. Льойд Джордж згодився на заходи Клемансо пересунути їх зміну і дискусія на цю тему оживилася аж 10. липня 1920 на конференції у Спа. 25. лютого 1921 галицька справа перейшла до Ліги Націй, якої Рада тільки пригадала, що суверенність права над Галичиною мають держави Антанти.

Та тоді вже Антанта переставала бути чимось одноцільним.

На долі Закарпаття заважили чимало голоси наших американських земляків, які вислали окрему делеґацію до Парижа, щоб прилучити Закарпаття до Чехословаччини, а не до Мадярщини.

Щодо Буковини то її заняли були зараз після війни румунські війська і хоч Мирова Конференція признавала її український характер, Найвища Рада призначила її Румунії Сенжерменським трактатом 18. грудня.

Воєнні події, які йшли далі на Україні — всім відомі. Вони мали чималий відгук у Парижі, де представники Антанти займали становище здебільша супроти доконаних фактів. Такі епізоди як коротке порозуміння галичан із Денікіном для спільної боротьби проти большевиків: порозуміння створене не без впливу Парижа — не мали рішального впливу на хід подій.

19. травня 1919 Директорія заступила голову української делеґації Сидоренка — гр. М. Тишкевичем, сподіваючися, що він зможе завдяки своїм особистим впливам зробити те, чого не міг його попередник при всій теоретичній прихильности париських олімпійців. Та тоді вже події з кожним днем ставали щораз більше несприятливі для української справи. Коли у грудні 1919 р. приїхав до Варшави сам Петлюра, всі важніші дипльоматичні заходи перенеслися з Парижа до Варшави. Наші дипльомати на чужині не могли добитися визнання уряду, що не мав під собою території, ані виєднати реальної підтримки для справи, над якою навис большевицький наступ. Антанта ждала на зміни на самій Україні.

І. Борщак передає у своїй книжці тільки факти та документи аж до риського договору, зареєстрованого Лігою Націй 12. серпня 1921. Конференція Амбасадорів затвердила цей договір 15. березня 1923 р. і це був останній етап боротьби за її незалежність. Книжка Борщака написана для чужинців і в ній нема ніяких натяків на всі ті труднощі, які мала українська делеґація в Парижі з огляду на свою організацію та свій склад.

Може і тепер ще за вчасно писати історію її внутрішньої діяльности, не тільки тому, що більшість її членів живе, але головно тому, що щира, повна правда булаб занадто болюча для всього загалу. Директорія висилаючи делеґацію до Парижа, навіть приблизно не уявляла собі атмосфери праці та ролі делеґатів. Вона вислала більш як 60 членів, між якими передові місця займали люди, що брали безпосередню участь у... берестейському договорі. Самі французи мусіли відмовити більшости членів візу і впустили всього 12 киян; кількох інших поїхало вже іншим шляхом: з Італії або Америки. Ані голова ані офіціяльний секретар делеґації не знали французької мови; більшість членів теж нею не володіла, а і ті, що могли порозумітися у буденних розмовах, не мали підготови до розмов на політичні теми.

В усіх важних справах мали голос члени цілої колеґії, що були представниками ріжних партій; вони робили засідання у Парижі також само як у Києві і рідко коли доходили до порозуміння, підозріваючи, один одного, що кожний ставить якесь домагання у дусі своєї партії та групи. Порозумівається у справах негайних, на які треба було реагувати безпосередньо, не могли делеґати свідоміші свого завдання і через те виходили конфлікти. Були між членами делеґації і такі, що вважали точкою своєї чести приготовляти проєкт дипльоматичних нот, дарма, що дехто не знав навіть, як повинна виглядати дипльоматична заява; такі проєкти нагадували часто водинисті револьверові статті і нелегко було залишити їх у домашнім актах.

Коли прийшла на чергу галицька справа, чимало конфліктів виринуло у звязку з питанням, чи рішальний голос має тут ціла делеґація чи окремі галицькі делеґати, які збільшилися новими членами висланими станиславівським урядом для справи перемиря. Навіть між самими делеґатами не було повної гармонії. Зовсім інакше мусів дивитися на справу В. Панейко майже єдиний делеґат, що мав безпосередні звязки з чужинними дипльоматами і хотів користати з їх рад, а зовсім інакше наївні провінціяльні примітиви, які уявляли собі, що досить скласти голосну заяву і чекати на руку Справедливости.

Прийшов навіть такий момент, коли галицькі делеґати створили собі окрему делеґацію і висилали ноти в тій самій справі, що загальноукраїнська делеґація.

(Докінчення буде)

українців у Польщі тобто вимогу **територіяльної автономії.** Бо це — суттєва справа. Бо таку, а не іншу вимогу поставив ЦК УНДО. І саме ця, а не інша вимога викликає піну на устах ікацівського публіциста. Але-ж чи можна писати проти вимоги автономії, коли цю саму вимогу польського населення в Чехословаччині підтримується — і то в цьому самому числі — руками й ногами. Якось незручно. Тому треба зробити з цього „щось іншого". Треба підтягнути під цю вимогу українців „обце агентури", „зброднічой акцієн" і т. д., щоб можна було заявляти:

„З руським народом хочемо згоди і до тієї згоди дійдемо. Завжди приймемо братню руку. Але для чужих агентур, для чужих послуг, для злочинної акції, що вдарне в цілість держави і в добро обох народів, зуміємо знайти досадну відповідь та гострі засоби, що раз на завжди поставлять край кертичній, перфідній та злій роботі.

„Не дозволимо на те, щоб горстка скрахованих політиків і чужих слуг узурпувала собі право репрезентувати руське населення і накидати цьому населенню політичну лінію, ворожу польській державі і польському народові. Панове, що кермують українською політикою, повинні про те памятати! Маємо досить діяльности чужих агентур, маємо досить злочинної акції!"

*

„Ґонєц Варшавскі" (ч. 125. з 8-го травня ц. р.) у статті п. н. „Поляки в Чехословаччині — це усвідомлена і зорганізована людність" подає, що всього польського населення в Чехословаччині є коло 300 тисяч. Мимоходом кажучи, чеська статистика подає число на половину менше. Та це в цьому моменті несуттєве. Факт, що те населення домагається від Чехословаччини автономії і то такої, як це видно зі статті ІКЦ, яку ми дали напочатку цього огляду. „Ґонєц Варшавскі" пише про це польське населення:

„Польське населення в Чехословаччині складається майже виключно з малих хліборобів та робітників... Це населення в більшости вповні національно освідомлене і зорганізоване. Не дасться винародовити в якомунебудь ладі."

*

„Другий Річник" Українського Економічного Бюра у Варшаві за 1934-тий рік подає: українців у Польщі: **6,257.000.** Це стан з 1. І. 1932 р.

Новий закон про устрій адвокатури.

У „Деннику Законів" з датою 12. травня п. р. (ч. 33) оголошено текст нового закону про устрій адвокатури з тим, що цей закон обовязує з днем оголошення. В найближчому часі слід сподіватися виконного розпорядку до цього закону. **На основі нового закону адвокатські ради скреслять з листи аплікантів усіх тих адвокатських аплікантів, яких вписали на листу аплікантів по 12. травня 1937. р., або які не мають однорічної судової практики чи військової служби. Зате всі ті адвокатські апліканти, які дня 12. травня 1938. р. мали бодай рік адвокатської чи судової практики або три місяці адвокатської практики і рік військової служби кінчитимуть свою адвокатську практику на основі давного розпорядку президента з 7. жовтня 1932. р. про устрій адвокатури. Адвокатські апліканти, які перед оголошенням нового закону склали суддейський іспит, кінчають адвокатську практику на основі нового закону про устрій адвокатури. Інші апліканти мусять перед зложенням адвокатського іспиту скласти ще суддейський іспит та докінчити свою практику на основі нового закону про устрій адвокатури.**

На основі нового закону адвокатські апліканти матимуть право заступати своїх патронів теж перед апеляційними судами в останніх двох роках своєї адвокатської практики. Вкінці всі адвокатські апліканти мусять покинути до трьох місяців від оголошення нового закону свої побічні заняття, якщо не виєднають дозволу адвокатської ради.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 97. Понеділок 14 (2) травня 1888.

БОРОТЬБА ПРОТИ „ФАНАТИЧНОГО" ПРАВОПИСУ

У своїй промові у віденському парляменті, в часі дискусії над буджетом міністерства освіти, пос. Василь Ковальський зробив докір мін. освіти Ґавчові, що він поставився прихильно до проєкту „поважної сторони", як це міністр назвав, завести український фонетичний правопис в народніх та середніх школах Галичини. Пос. Ковальський говорив:

„Але все-ж міг був п. міністр звернутися у цій справі до професора д-ра Мікльосіча, европейської знаменитости у славістиці, або до професора віденського університету, д-ра Яґіча, що теж має европейську славу славянського вченого і від тих панів був би довідався, що це не конче „поважна сторона" на полі руської науки і письменности, що пожилась подати йому такий плян. Руська мова має тисячлітню літературу, мала досить часу виробитись і справді вона для кожної галузи науки вповні вироблена. І ось нараз хоче цей невідомий учений, замість нинішнього етимольоґічного правопису, поважного, бо найближче зближеного до церкви, завести фонетичний, скажу навіть фанатичний в руських школах. Цієї, чисто наукової справи, не треба мішати з політикою. П. міністр, замість кинути цей свіжо спечений плян до коша, передав його галицькій та буковинській владі, щоб цю справу розглянула".

ВЕЛИКДЕНЬ УНІЯТІВ У РАРАНЧІ.

Уніяти у селі Раранче на Буковині, що покинули православну церкву, щоб визволитися від румунізації, уладили в читальні спільне свячене, в якому взяло участь 1500 осіб з душпастирем о. Каратницьким. На цьому свяченому — як пише „Діло" — „господарі постановили що неділі і свята збиратися так у читальні, замість іти до коршми. Забава тягнулася поважно і весело, доки не поликав дзвінок до каплички. Тут перший раз залунала руська пісня „Христос воскресе" замість дотеперішнього „Хрістос аунувіят". У світлий вівторок повторилося те саме, що в понеділок".

В середу після Великодних Свят 50 людей з Красовським на чолі „вирушили в 10-ій годині рано з сокирами і розбігшись по селі рубали плоти уніятів. Роздрення православних було таке велике, що погрожували сокирами не тільки плотам, але й самим уніятам. Жандармерія занялась розслідом цієї справи".

„САЛЯ НА ВИСТАВИ РУСЬКОЇ СЦЕНИ".

„На засіданні технічного комітету будови львівського театру представник теперішнього театру поставив внесок, щоб попри більшу салю вибудувати ще й меншу салю на вистави руської сцени і концерти. Здається, що комітет візьме цей внесок на увагу, бо і кошти будови не дуже через це збільшаться".

Відстрашують Генляйном.

ГОЛОСИ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ ПРО ДЕКЛЯРАЦІЮ УНДО.

„Роботнік" (ч. 13) з 12-го травня ц. р.) у замітці п. н. „Декларація УНДО", називає цю деклярацію наслідуванням Генляйна:

„УНДО вело від кількох літ компромісову політику з „санаційним" табором. Тепер заявляє, що ця політика „не принесла достаточних позивитних успіхів". Вимоги відносяться до господарських і культурних справ. Основна вимога така: „Признання українського народу в Польщі окремою національною особовістю".

„Тон і спосіб формулування вимог нагадує акцію Генляйна в Чехословаччині. Невже віджили давні симпатії українських націоналістів до Берліна?

„Що до нас — стоїмо дальше на становищі автономії земель, що їх замешкують у більшості українці на засаді приязного порозуміння польської демократії з українською демократією в Польщі, на засаді **співхазяйнування** на землях обнятих автономією. Та мусимо зразу підкреслити з притиском, що **наслідування методи Генляйна** не принесе українським націоналістам ніяких „позитивних результатів", так-жеж, як не принесла їм — за словами Ц. К. УНДО-ння — доцьогочасна метода — флірту зі „санаційним табором."

Генляйном хоче відстрашити УНДО також ендецький **„Варшавскі Дзеннік Народови"** (ч. 129 з 12-го ц. м.):

„Читаючи деклярацію УНДО-ння, набирається враження, що останні події в Чехословаччині не залишилися без впливу на її появу та що домагання українців у Польщі нагадують живцем домагання судетських німців.

„Ці анальоґії і подібности набирають тим яскравішого виразу, що — як пише преса — ці накликування УНДО до зєдинення всіх українських чинників у Польщі випередило зєдинення всіх українських ґруп в Австрії й Німеччині, а сталося це на другий день по „аншлюсі".

„А що українське питання є знаряддям німецької політики, то легко зробити висновок, що оживлення в українському таборі, якого виявом є деклярація УНДО, випливає з ширшого пляну тієї політики у відношенні до середущої і східної Европи. Цей плян полягає — видно — на змаганнях до розбиття внутрішньої суцільности держав середущої і східної Европи, їхнього послаблення шляхом федераційних змагань і територіяльних автономій та роблення їх у висліді тереном легких політичних та господарських німецьких впливів.

„Першим кроком на тому шляху є німецькі намагання в Чехословаччині та пертя до перетворення тієї держави на вільну федерацію країв, що входять у її склад. З моментом, коли ці змагання увінчаються позитивним вислідом, наступить проба реалізації дальшого етапу тієї політики, котрої тереном буде Польща, а головним знаряддям українська квестія."

„Слово Народове" (ч. 141 з 13-го травня ц. р.) вмістило цілу статтю п. н. „Мудрий хоче бути Генляйном", в якій виказує анальоґію між домаганнями судетських німців та деклярацією УНДО. Ця стаття кінчиться:

„Виступ УНДО тимбільш характеристичний, що сходиться з німецькою акцією в Чехословаччині та зроблений на її зразок. Ця схожість не припадкова. Вона освітлює як лискавка нові німецькі можливости у Східній Европі. П. Мудрий дав відповідь тим усім, що хотіли перебігти Гітлера у приєднанні прихильности українства і тим усім, кому здавалося, що плекаючи українство у Польщі, ладило оружжя проти совітської напасти. Заки дійшло до якоїсь контроверзії під цим оглядом, українство, яке польські чинники не тільки толерували але й підтримували — звертається проти Польщі."

Від цих голосів дуже відбігає своїм підходом до справи коротка замітка п. н. „Знаменні декларація УНДО (телефоном з Варшави)" у виленському **„Слові"**:

„Від заключення польсько-українського порозуміння в 1935 р., ніколи досі не було резолюції такої гострої і формою, і змістом. На рішення УНДО вплинули мабуть останні репресії у відношенні до низки українських орґанізацій, а головно розвязання таких орґанізацій, як католицьке робітниче Т-во „Сила", а зокрема „Союз Українок", що числить коло 50.000 членів. Щонайважніше: як мотив цієї постанови подано м. ін., що „Союз Українок" виступав проти УПР і віцемарш. Мудрого. Очевидно, подання такого мотиву не може переконати про слушність поведінки адміністраційної влади."

Чи у Вашому повіті та у Вашій громаді відбувається уже домашнє навчання неписьменних? Таким навчанням повинні зайнятися всі Філії та читальні „Просвіти" й окремі свідомі громадяни. Для цієї мети видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сот.

Економічний огляд.

„Кавційна справа".

(Прохання до пп. правників).

Часто-густо доводиться чути і читати в пресі про те, що ріжні люди, шукаючи посад, дають підприємцям гроші кавції, відтак позивають підприємців перед суд, бо не можуть своїх грошей відобрати. І що тут цікаве, що ті, котрі втратили гроші, виходять зі суду з... квитком, а тих, що взяли кавцію та її не звернули, часто увільнюють від вини і кари.

Недавно читали ми, що д-р О., засуджений в першій інстанції за побрання і незвернення кавцій, в другій інстанції звільнений від вини і кари. Справу д-ра О. знаю добре; коли я засідав у суді праці, як лавник, те мав змогу приглянутись ближче позвам пошкодованих і бачив, що у багатьох випадках д-р О. не міг брати вини за шкоди тих, що давали кавції, бо вони не йому давали гроші, а безпосереднім провідникам підприємств, а д-р О. лише фінансував і фірмував ті підприємства. Отож сьогодні ясним і зрозумілим для мене є звільнення д-ра О. від вини і кари. Мимоходом хочу підкреслити, що д-р О. стратив велике власне майно на ріжних підприємствах, та що в нього не було ніколи злої волі, жадоби зиску, навпаки він щедрою рукою помагав усім, хто помочі в нього шукав. Але фактом є, що при його підприємствах є пошкодовані, є бідні люди, які потратили там свої „кавції" безповоротно.

Отже насувається тут питання: що і як треба робити, щоб „кавція", яка повинна бути „непропаща," дійсно така була.

Пригадується мені друга справа з кавціями: Була при вул. Косцюшка „Вітаміна", кооператива; побрано від дівчат і кельнерів кавції, — підприємство збанкротувало і всі кавції людям пропали. Пошкодовані позивали дирекцію — і програли справу. Деякі з пошкодованих вибрали собі опісля деяких лише членів кооперативи, а саме таких, які посідали майно, та позвали їх вдруге перед суд і знову заносилось на те, що програють, бо суддя станув на становищі, що не можна за гроші позивати того, хто тих грошей не брав, а поминути того, хто взяв гроші, або взагалі є відповідальний за кавцію з титулу керманича дотичної установи. Але в даному випадку прийшло до „угоди", бо члени кооперативи, бачучи, що пошкодованим діється кривда, добровільно згодились звернути частину кавції. Якби не те, то суд був би віддалив позов пошкодованих, як такий, що спрямований був на невластиву адресу.

Або знаний є у Львові жидок К., багатій, що має кілька реальностей, котрий постійно сидить в суді, де його позивають робітники, дозорці і т. п. (до речі: наші люди) за побрані кавції — і в більшости випадків жидок виходить вибілений „від вини і кари" а пошкодовані можуть хіба до Господа Бога скаржити цього „підприємця".

А скільки то є скрізь підприємств, які, не маючи ніяких капіталів, оперують лише „кавціями", побраними від „шукачів посади", а відтак, коли підприємство завалиться (бо так звичайно буває), то пошкодовані тратять свої кавції, а винуватцям ні волос з голови не впаде.

Я не правник і не вмію цього пояснити, чому це так діється, бачу лише, що „оператори" від кавцій знають такі фіртки в законних приписах, якими можуть після невдалих операцій втекти. Все-ж думаю, що в інтересі нашого збіднілого громадянства докладно насвітлити цю справу чи то на сторінках преси, чи в окремих виданнях про те, **що таке кавція, хто її має право побирати, як вона має бути забезпечена,** щоб той, що її дає, міг її назад відобрати, тощо. Наші правники віддають велику прислугу **добрій справі**, коли це питання основно вияснять. Бо з одного боку причиняться до оздоровлення відносин в торговлі і промислі, тому, що оперування чужими кавціями вважаю нездоровим в тій ділянці госп. життя, а з другого боку охоронять нашу бідноту перед прикрими втратами, які є наслідком незнання закону.

Гр. Маруснн.

Після девалюації французького франка.

Наші читачі вже знають з телеграм про чергову девалюацію франка, себто обниження його вартости в відношенні до золота і приблизне устійнення на новому паритеті. Є це один із заходів прем'єра Даладіє в оздоровленні незвичайно трудних господарських відносин, що особливо погіршились під час ліво-суспільних реформаторських експериментів „фольксфронтівців". Вистарчить згадати, що від 18-ти місяців Франція переживає справжню **крізу продукції.** В той час, коли в усіх державах продукція зросла, то у Франції вона поважно обнизилась.

Господарський плян нового уряду ледви чи мав би які вигляди на успіх, колиб він не дістав твердої основи в валюті. Довіри населення, а разом із тим зупинення безустанного відпливу золота і тезавризації, певність у калькуляції в промислі і торговлі, поміч великих англійських і американських банків у передбачених урядовим пляном кредитових операціях, — усе те вимагало стабілізації франка, спинення великих хитань французької девізи.

І ось франк, що витримав колись сумерк блеску Наполеона, кілька революцій і воєн до останньої світової включно, що очолював гордо золотий бльок, мусів піддатись тепер, у розмірно короткому часі, **третій з черги операції.**

Міністр фінансів Маршандо, не мав у цьому вільної руки. На валютовому відтинку Франція зв'язана з двома англо-саськими посестрами, з Англією і Зл. Д. П. Америки. Треба було згоди них союзників. І цю згоду Франція здобула.

Те, що девалюація в означеннім долішньої границі (покищо все-ж-таки без остаточного визначення непорушимого горішнього рівня) сягнула **глибше, ніж того вимагала теперішня курсова стадія,** забезпечує франк від дальших несподіванок, особливо з боку спекуляцій. Ця долішня границя визначує золотий зміст франка на 27 і пів міліграма при пробі 900/100 і устійнює відношення до фунта штерлінгів на 179 фр., а доляра на 35.9.

Девальвацію вважають загально **фактичною стабілізацією,** а не вже тепер франц. франка зі штерлінговим бльоком.

Як говорять вісти — у Франції у великому ступні зросло довіри населення до фінансової політики уряду, як також до загально-господарських напрямних Даладіє, якого вважають прихильником класичних методів в економіці. До Франції вертається золото міліярдової вартости (вже в перших 3-ох днях 10 міліярдів), біржа виказує міцну тенденцію, госси в цінах покищо нема. Безумовно французький промисл і торговля вдисконтують уже в найкоротшому часі **поважні користи** з валютової операції, особливо, коли йде про заграничну торговлю, в якій Франція, через соціяльні реформи Блюма, стратила дуже багато зі своєї конкуренційности.

Світова оцінка і дотеперішні події, що прийшли після девалюації, оправдуваліб її слушність. Мабуть буде вона одним із щасливо підібраних засобів ратування Франції зі сліпої вулиці господарських труднощів.

В. Н-вич

Господарсько-орґанізаційна система національної Еспанії.

В попередньому Е. Огляді подали ми коротко за рефератом інж. Шидловського, які вигляди має Польща в торговельних взаєминах з нац. Еспанією. Наші інформації доповнюємо цікавими даними того ж прелеґента про господарське обличчя цієї держави, що приковує тепер увагу всього світу.

Найважнішим актом ген. Франко в перебудові внутрішнього життя Еспанії є проголошення т. зв. **карти праці.** Вона нормує і втискає в докладно окреслені рами найважливіші питання соціяльного і господарського життя нової Еспанії. Карта праці не є цілковито орігінальною ідеєю, бо багато зі свого змісту запозичує вона в інших тотальних держав. Проте вона заслуговує на увагу.

Капітал окреслює карта праці, як знаряддя продукції. Підприємство — як одиниця продукції — регулювати буде всі її складові елементи. Керманич підприємства відповідальний є перед урядом. Дохід із підприємства, після відрахування відповідного зиску, має збільшити основний капітал для поліпшення умовин життя і праці робітників та удосконалення продукції. Признаний урядом кредит буде вжитий во тільки для розвою нац. господарства, але також для творення і підтримки малих рільних, рибальських, промислових і торговельних осередків.

Засадничо уряд не буде підприємцем і виступить тільки тоді як підприємець, коли бракне приватної ініціятиви або коли вимагати с... будуть інтереси держави. Уряд сам або при помо... ...теліо і синдикатів запобіжить взаємній конкуренції в парній продукції.

З нашої кооперації.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ КООПЕРАТИВИ „ЗДОРОВЛЯ".

Дня 17. квітня відбулися установчі збори третьої з черги нашої кооперативи „Здоровля" в Цеблові коло Белза. Район цієї кооперативи буде обіймати 17 сіл. Покищо зголосилося 458 членів. Збори ухвалили висоту уділу 10 зол. і 2 зол. вписового. Вибрана зборами Надзірна Рада й Управа має тепер за обовязок якнайскорше урухомити цю нову нашу кооперативну здоровну станицю.

Чергова, вже четверта кооператива „Здоровля" засновується в Новому Селі у Збаражчині. Покищо Орґанізаційний Комітет веде за вказівками д-ра Яворського пропаґандивну працю. Установчі збори нової кооперативи „Здоровля" передбачені на початок червня ц. р.

КООПЕРАЦІЯ В ДОПОМОГУ ТУРЧАНЩИНІ.

На вістку про голод, зокрема про брак збіжжя на засіви в Турчанщині, звернувся РСУК обіжником до всіх Окружних Кооперативних Осередків, щоб якнайскоріше в порозумінні з Центросоюзом прийшли з допомогою членам наших кооператив у турчанськім повіті. Центросоюз вже вислав на адресу Складниці ОСК в Турці перший вагон вівса.

СПРАВА УКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО ЛІЦЕЮ У ЛЬВОВІ

РСУК вніс до Львівської Кураторії подання за наданням концесії на ведення кооперативного ліцею. Ліцей мав би зачати науку з початком шкільного року 1938-39. Наука має тривати 2 роки. До кооперативного ліцею будуть мати право вступати абсольвенти купецької гімназії Рідної Школи та абсольвенти загально-освітніх гімназій.

КООПЕРАТИВНІ ПРОГУЛЬКИ.

Ревізійний Союз Українських Кооператив оголосив у „Господ. Кооп. Часописі" чотири кооперативні прогульки за границю. Ці прогульки улаштовує відповідна кооператива „Громада" у Варшаві, і так відбудуться: 6-денна прогулька в першій половині травня до Латвії, Кошти 98 зол., 3-денна прогулька 18—21. VI. ц. р. до Фінляндії кораблем Баторій, кошти 115 зол., 3-денна прогулька 21—24. VII. ц. р. кораблем „Косцюшко" до Данії. Кошти 105 зол. і 15-денна прогулька до Болгарії з початком червня ц. р. Кошт прогульки коло 330 зол. Ця остання прогулька тільки для діяльних кооператорів. Кошти прогульок обіймають: заграничний пашпорт і візи, переїзди залізницею та кораблем від польської границі і назад, усі переїзди і вступи, які передбачено в програмі прогульок і прожиття увесь час прогульки. Докладніші інформації подані в Г. К. Ч. чч. 14 і 15. Зголошуватися до РСУК вул. Технічна 1.

50.000 СВЯТОЧНОГО ЧИСЛА „КООПЕРАТИВНОЇ РОДИНИ".

Популярний, кооперативний щомісячний часопис „Кооперативна Родина" поширюється щораз-то більше по всьому краю та тішиться великим заінтересуванням читачів. Останнє святочне число „Кооперативної Родини" дійшло вже до висоти накладу 50.000 примірників. Ціна одного примірника 5 сот. Треба зазначити, що цей часопис має 16 ст. друку чвірки, є багато ілюстрований та притім дуже добре редагований!

—o—

Господарська всячина.

— Проф. Рибарський виступив на сторінках „Кур'єра Варш." **проти зосередження інвестиційних попенкш** тільки на терені Ц. Пром. Округи, бо не можна будову всього нового промислу перенести туди, занедбуючи промислову акцію в інших районах Польщі.

— У Чехословаччині **змінена буде** в короткому часі частинно **система гроша.** Паперові 10, 20 і 50-коронівки будуть стягнені з обороту. Десятькоронівки появляться як нікелеві монети, а 50 і 20 коронівки будуть карбовані зі срібла (9000/1000 і 700/1000).

— До 15. ц. м. можуть ще приймати публичні фінансові установи в Австрії до виміни паперові австр. шілінґи, які по закону стратили з днем 25. квітня ц. р. силу платничого засобу. Також змає емісійний привілей Австр. Нац. Банку, що носить тепер додаток „у ліквідації". Він може приймати до виміни паперові шілінґи до кінця ц. р.

Сторінка без політики.

ЛЬВИ ВОРОГИ ЗАЛІЗНИЦІ.

ДИВНІ ПРИГОДИ СЕРЕД ЧОРНИХ ПРАЛІСІВ.

Зустріч із львом напевне не впливає згідно на нерви спокійного мешканця Африки. Для ловця диких звірів стріча із королем пустині побажана та одночасно вона дає такі сильні враження, що залишаються ловцеві на ціле життя. Щож у такім випадку мають говорити ці, яких професія, чи голод праці жене у праліси, щоб там у несамовитім товаристві диких звірів заробляти на хліб насущний. В таких умовинах відбувалася теж будова залізничої лінії крізь найдикші околиці Східної Африки.

Британський уряд рішив побудувати залізничу, однорейкову лінію, яка вела би з Мапелю до Біфуї. Ця лінія вела крізь найдикші околиці „Сімба Даті" в яких аж роїться від львів. Приблизно у віддалі 200 км. від вихідної стації Мапелю, вибудували стаційні будинки, яких мешканці могли при допомозі телеграфу вдержувати постійний звязок з іншими стаціями. Колиж будова залізниці поступила дальше у глибину гущавини, стаційний будинок опорожнили, всі причандали вевезли далі. На сторожі залишився тільки узброєний білий телеграфіст.

С. О. С. ІЗ ПРАЛІСУ

Не минуло ще 48 годин, як телеграфічний апарат із самітньої стації почав вистукувати алярмові сигнали. Самітний урядовець телеграфував:

„Льви облягають стацію. Чотирьох хижаків я вбив, одначе довше не можу перед ними боронитися. Пришліть негайно допомогу!"

Коли лиш відізвалися перші телеграфічні алярми і телеграфіст ще навіть не закінчив своїх сигналів, як льокомотива вже стояла під парою і пустилася в дорогу з трьома ловцями львів. Та віддаль між одною і другою стацією в африканській гущавині не така то мала, як скажім у нас, де найдовшу віддаль між двома залізничими зупинками переїздить поїзд в найгіршому разі за пів години.

Минуло кілька годин заки льокомотива з мисливими доїхала до самітньої стації. Обережно почали стрільці підкрадатися до стаційного будинку. За львами і слід пропав.

Стрільці почали тоді кликати самітнього урядовця по імени, одначе не дістали ніякої відповіди. Їх погляди впали раптом на розторощену стаційну віконницю і з крісами готовими до стрілу вскочили вони до середини будинку.

Телеграфіст щез.

Ціле урядження стації було перевернене коміть головою і до щенту знищене. Тільки широкий кровавий слід, який вів крізь вікно, кудись у даль, у гущавину, найкраще свідчив про трагедію, яка ще кілька годин тут розігралася. Хижаки вдерлися, видно, до будинку і схопили нещасного урядовця зі собою в пущу. Його вже ніколи не віднайшли.

ЛЬВИ НЕ ДОПУСКАЮТЬ ДО БУДОВИ ЗАЛІЗНИЦІ.

Від тієї пори терор львів у „Сімба Даті" осягнув неімовірні розміри. Імовірно їм засмакувало людське мясо і вони раз-у-раз нападали на робітничі відділи. Одної ночі схопили льви двох муринів із табору. Відтак хижаки схопили білого інжиніра з його власного шатра. Його жахливий крик розбудив цілий табор, але заки мисливі схопили свої кріси і вспіли прийти нещасному на поміч, вже було за пізно. Чотироножні грабіжники пропали вже разом із своєю жертвою в гущавині.

Керманич будови залізниці, начальний інжинір Дісбер збився зовсім спантелику. Цілу ніч горіли довкруги табору великі ватри, але вогонь якось не дуже відстрашував хижаків від табору. Управа намагалася забезпечувати табор колючим дротом і вовчими долами. Але й це не відстрашувало львів. В одному лиш тижні на трасі пропало 33 осіб, які стали жертвами хижаків. Одної ночі напали льви на таборову лічницю і в присутності смертельно заляканих доглядачок, схопили двох недужих.

Вкінці чорних робітників схопив „чорний" страх. Вони відмовилися в тій несамовитій околиці працювати. Їх мусіла управа табору відіслати, бо вони попали з ляку в якийсь напів божевільний стан. На якийсь час залізні роботи припинили, тому, що важко було знайти нових робітників.

Щойно по переведенні величезних ловів при допомозі спроваджених ловців, вдалося львів відігнати від залізничої лінії і докінчити щасливо її будову.

ВТЕЧА ПЕРЕД НАКОЛЕСНИМ ДЗВІНКОМ.

Та в деяких випадках „королі пущі" не виявляють такої кровожадности й відваги та втікають іноді перед незамітними дрібницями. Один із досвідчених африканських подорожників оповідав таку подію, що він її сам пережив:

„Коли я одного разу переїздив на своїм колесі через велику пущу, раптом виринув перед моїми очима, наче зпід землі виріс, велитенський лев! Запізно було вже завертати. Втеча від льва в такій ситуації була просто безнадійна. Секунду, дві, три стояли ми так непорушно віч-на-віч. Раптом мені стрілила до голови думка задзвонити на роверовім дзвінку. Вислід був просто неімовірний: лев перелякався таємничого, невідомого звуку і, як швидко зявився, так теж швидко щез...

ВІДВАЖНІ... ОСЛИ.

Інший подібний випадок трапився в 1934 р. в околицях Утсо в Полудневій Африці. Один тамошній фармер їхав своїм візком, запряженим двома ослами крізь пущу. Оба осли розлютили його того дня до краю своєю впертою поведінкою. Раптом на одному перехресті заперло фармерові віддих зі страху. Три льви вибрали собі саме перехрестя за місце відпочинку. Вони мали вигляд невдоволених несподіваною появою, яка їм псувала відпочинок.

Та в цьому менті оба осли кинулися стрімголов, наче куля вистрілена з гармати просто на львине леговище. За собою пірвали віз, в якому сидів смертельно блідий із жаху фармер. Вигляд ослів та їх стрімголовний біг мусів справді войовничо виглядати, бо всі три льви заскочені таким несподіваним наступом кинулися в панічнім страсі втікати. Відважні осли здобули собі від того часу в цілій околиці назву ослячих героїв.

ЯК СПЛЕТНІ ПІДВИЩИЛИ ВАРТІСТЬ ГРОШЕЙ.

В Парижі поширилися перед кількома днями поголоски, буцімто монетарний уряд шукає за сірбними 20 франковими монетами, які пущено в обіг у 1934 р. і що монетарний уряд платить за них відповідну премію, тому, що через помилку у стоплений метал призначений до карбування грошей попала теж деяка скількість плятини.

Ці поголоски підхопила париська радіостація і передала її теж як поголоску. Між власниками 20-франкової монети з 1934 р. настало величезне схвилювання. Минулої суботи на вул. Коті, при якій міститься монетарний уряд, зявилося багато людей. Всі вони домагалися, щоб їм виміняли гроші по доволі високому курсі. Та всіх стрінуло гірке розчарування. Виявилося, що монетарний уряд не шукає за ніякими монетами, які буцімто містять у собі плятину.

Такі поголоски появляються час до часу і нераз накоюють чимало пакости. Коли у Франції появилися монети одного су з портретом Наполеона III., тоді теж поширилися поголоски, що до цих монет через помилку попало золото.

Ясно, що ніякого золота в монетах не було, бо карбівні якщо помиляться, то радше до золота можуть додати міди, ніколи навпаки.

Неписьменність — велике нещастя одиниці й народу. Вона зупиняє людину й нарід у розвитку до вищих щаблів культурного, господарського й політичного життя. Поведім скрізь завзяту боротьбу з неписьменністю українців! Боротьбу цю найкраще вести за допомогою букваря з читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сотиків.

ВЕСЕЛЕ

ЛІКВІДАЦІЯ КЛЮБУ.

Шотляндці знамениті футболісти, але при тому вони теж безмежні скупарі. Бодай таку опінію виробили їм між усіма їх найближчі земляки англійці. Англійці оповідають теж залюбки й таку анекдоту, присягаючи при тім, що це правдива подія:

В Единбургу істнував футбольний клюб, який осягнув чимало ріжних успіхів. Перемоги приходили за перемогами. На весну мав відбутися важний метч у самому Льондоні. З уваги на важну ставку ціла дружина відбувала щоденний, пильний тренінг.

Спортовий майдан лежав напроти вікон якогось Мак Рота, який кожного дня приглядався грі.

Одного дня Мак Рот побачив счудований, що площа пуста. Чекає годину-дві, нема ніодного грача. Тоді він телефонує до проводу дружини:

— Що сталося? Чому нема тренінгу?

— Метч відкликаний. Дружина розвязана.

— Що трапилося? Чому розвязана? На довго?

— На завжди. Нам украли мяч.

НІМИЙ?

Молодий мужчина сидить довго в міськім городі на лавці біля незнайомої дівчини. По довшій мовчанці молода красуня встає і збирається відходити. Він зривається і кличе:

— Пані, ваша рукавичка!

Дівчина відвертається й говорить ураджена:

— Отже ви таки справді не німий...

ВІДТЯГНЕ СОБІ

— Цим разом ми передержали вас, на жаль, два тижні довше у вязниці — каже управитель вязниці до постійного гостя Ремінґа.

— Дурниця, пане директоре, впишете мені їх при найближчій нагоді.

У РЕСТОРАНІ.

— А що з моїм їдженням, панночко?

— А чи ви той пан із свинськими ніжками, чи той з телячими ногами?

Виборча відзнака у шлунку.

З Пітсбургу повідомляють про гумористичний вислід операції, яку недавно там перевели. Одного дня привезли до клініки 11-літнього Жана Матоса, який вився від шлункових болів. Хлопчика взяли негайно на пересвітлення і при тій нагоді виявилося, що в жолудку хлопця є якесь велике чуже тіло, яке заставило перехід із шлунка до дванацятки. Тому, що не було ніякого іншого способу лікарі мусіли негайно перевести операцію.

Оператори немало здивувалися, коли знайшли в дитячім жолудку стару виборчу відзнаку, на якій були виписані такі слова: „Виберіть посадником містера Веделя".

Коли батькові хлопця оповіли про вислід тієї небувалої операції, він відповів спокійно: „Добре, що ви викинули це виборче гасло зі шлунка хлопця, бо я вже давно визволився зпід впливів ідей містера Веделя"

—o—

Забороняють або обмежовують у краю свята з нагоди 70-ліття „Просвіти".

З ріжних сторін краю надходять вістки про те, що повітові староства не дають дозволів на свята з нагоди 70-ліття „Просвіти". Ось повітовий ювилейний комітет для вшанування 70-ліття „Просвіти" в Самборі дістав таке письмо від місцевого староства:

„Na podstawie art. 9. ustawy z dnia 11. marca 1932 r. o zgromadzeniach (Dz. U. Rzp. P. nr. 48, poz. 450) odmawiam zezwolenia na urządzenie dnia 15 lub 29 maja b. r. w Samborze na boisku „Sokola" przy ul. Przemyskiej z okazji 70-lecia T-wa „Proswita" powiatowego święta p. n. „Dzień Młodzieży", ponieważ święto to, jakotęż współudział w tym święcie innych organizacyj wykraczałoby poza ramy statutowych uprawnień, a nadto z powodów w cytowanym art. 9. przewidzianych.

Równocześnie na podstawie art. 1. ustawy z dnia 15 marca 1933 r. o zbiórkach publicznych (Dz. U. Rzp. P. nr. 22, poz. 162) odmawiam udzielenia zezwolenia na przeprowadzenie w tym samym czasie w Samborze zbiórki publicznej na cele Funduszu Narodowej Kultury, ponieważ w dniu tym przeprowadzać będą zbiórki inne organizacje społeczne, na podstawie uzyskanych poprzednio zezwoleń."

В інших сторонах староства, правда, дають дозволи на свята, але з такими обмеженнями, що ледви чи можна буде свята влаштувати без клопоту. Наприклад Філія „Просвіти" в Чорткові дістала таке письмо зі староства:

„W związku zaś z uroczystościami jubileuszowymi „Proswity", które Zarząd zamierza zorganizować na terenie powiatu, wyjaśniam jak następuje:

1) Obchód jubileuszowy Proświty nie może w żadnym wypadku mieć jakichkolwiek cech manifestacji narodowych.

Zezwolenia na pochody i manifestacje wydawać nie będę, a sam obchód może mieć tylko charakter zamknięty, nie przekraczający ram statutowych Proświty t. j. może się ograniczyć do akademii w zamkniętych lokalach.

2) Obchód ten winien być urządzony wyłącznie przez Proświtę i tylko własnymi jej siłami.

3) W obchodzie tym nie mają w żaden sposob brać udziału inne organizacje jak Łub, Sokił, Ridna Szkola, Sojuz Ukrainok, Mołoda Hromada i t. p.

4) Jeżeli chodzi o udział delegacji Czytelń Proświty w obchodach rejonowych i powiatowych, ustala się zasadę delegacji 1-osobowych z każdej Czytelni.

Przygotowanie zatym obchodu może mieć miejsce tylko przy uwzględnieniu powyższych uwag i ścisłym zastosowaniu się do nich, gdyż tylko pod tymi warunkami udzielę zezwolenia na obchody te w powiecie."

Цим самим письмом староство заборонило вести аґітацію за масовою участю у ювилейному святі „Просвіти" у Львові, мотивуючи це тим, що львівський воєвода даючи дозвіл на ювилейне свято у Львові, поставив умовину, що в цьому святі візьме участь якнайменше делеґатів з краю.

Чортківське староство вислало до всіх українських установ у повіті та до приватних осіб обіжник, в якому теж забороняє комунебудь вести аґітацію за масовою участю у ювилейному святі „Просвіти" у Львові чи на терені чортківського повіту. Хто не пристосується до цього розпорядку, — каже обіжник — стягне на себе репресії без уваги на те, чи це установа чи приватна особа.

Яворівське староство дало дозвіл тільки на богослуження в церкві. Філія „Просвіти" в Яворові дістала таке письмо:

„Na podstawie art. 7. ustawy z dnia 11. marca 1932 o zgromadzeniach (Dz. U. R. P. nr. 48) zezwalam na urządzenie w Jaworowie w dniu 15 maja b. r. „Święta jubileuszowego Proswity" z następującym programem: O godzinie 10. nabożeństwo w cerkwi św. Jura.

Nadmieniam, że w obchodzie mogą brać udział jedynie po jednym delegacie z Czytelń „Proswity" z okręgu działania Filii „Proswity" w Jaworowie.

Za utrzymanie spokoju i porządku publicznego czynię Pana Przewodniczącego osobiście odpowiedzialnym.

Równocześnie na podstawie art. 10 powołanej wyżej ustawy nie udzielam Filii „Proswity" zezwolenia na urządzenie pochodu, akademii i festynu pod gołym niebem, a to ze względów bezpieczeństwa spokoju i porządku publicznego."

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Делеґація православного населення з Волині у премієра Складковського.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 11. травня 1938.

Премієр ґен. Складковський приняв у понеділок 9. ц. м. в президії Ради Міністрів делеґацію православного населення з Волині в особах преосв. Олексія, о. дек. Миколи Малюжинського з Гриньок та представника селян Єфима Ничка.

Польська преса згадала про цю авдієнцію лише загальниковою вісткою. Як довідуємося з добре поінформованих джерел, премієр Складковський вислухав просьб і реляцій делеґації, розмовляв на тему відомих подій довше з архиєп. Олексієм та о. дек. Малюжинським і врешті, звернувшись до селянина Ничка, просив його оповісти про події у Гриньках. Селянин — людина в літах, не розуміючи добре по польськи, не зрозумів усіх премієрових питань, але широко оповів про акцію навертання. М. і. премієр спитав його, „чи був хто арештований за віру", а Ничко не зрозумів якслід питання і відповів „ні", чим після авдієнції дуже журився.

* * *

До варшавської православної консисторії прибула делеґація православних священників з Холмщини, яких староства покарали грибною по 50—300 зол. за „безправну Служби Божі", що їх духовники відправляли м. і. у дні державного свята 3. травня під зачиненими каплицями. Делеґація інтервеніювала у митрополита Діонізія.

Йде тут — як довідуємося — в першу чергу про священників з Білгорайщини, яких повітове староство в Білгораю засудило 30. квітня ц. р. на високі грошеві кари за відправу Служб Божих по селянських хатах. Засуд тих священників мотивований „нарушенням публичного спокою".

Гром.

Японські війська у переможному поході на Сучав.

Японські війська заняли у Південному Гонані Юнчен; — приготування до наступу на Сучав, важний залізничий вузол на лінії Тієнтсін-Пукав покінчені.

Невелика японська кольона, що 4. ц. м. почала оперувати у провінції Асвей на захід від залізниці Тієнтсін-Пукав, перетяла сполуку між Сучав і Ганкав.

Японське ліве крило пішло на 80 км. вперед, розбиваючи 2 китайські дивізії та займаючи Менчен. Праве крило посунулося з Пенту на 40 км. у напрямі на Кучен, опісля змінило напрям на рівнобіжний до лівого крила і заняло Панчіютсі. Оба крила увійшли до південного Гонану, займаючи Юнчен.

ПЕРЕД ВЕЛИКИМ БОЄМ НА МОНГАЙСЬКІЙ ЗАЛІЗНИЦІ.

Японська влада попросила представників чужих держав якнайскорше евакувати своїх громадян з провінцій Кіянсу, Ганвей, і Гонан, бо в найближчих днях вони будуть дуже загрожені, зокрема околиці залізниць. Недалеко монгайської залізниці дійде мабуть до великого бою — найбільшого від початку війни.

—o—

Після revольти бразилійських інтеґралістів.

ІНТРИГА ЧУЖОЇ ДЕРЖАВИ.

Підчас ліквідації револьти інтеґралістів згинуло 40 осіб. Поліція арештувала 500 змовників.

В американській пресі появилася вістка, що през. Варгас висловив припущення, що револьту інтеґралістів приготовила одна чужа держава.

Комунікат

Центральна Жіноча Секція Українського Національно-Демократичного Обєднання у Львові на своїх ширших сходинах дня 11. травня ц. р., займалася справою припинення владою діяльности Товариства „Союз Українок" у Львові та в краю.

По оживленій дискусії вирішено заложити рішучий протест проти припинення діяльности Товариства „Союз Українок" у Львові та в краю.

ЗА ЦЕНТРАЛЬНУ ЖІНОЧУ СЕКЦІЮ УНДО у Львові: **Президія.**

—o—

Новітня ворожба...

Славна львівська ворожка п. Елеонора приняла мене в одній із своїх чепурних, таємних кімнат, в якій, і то дуже часто завдяки ворожбі господині, рішалася доля неодної людини.

— Значить ви не прийшли до мене по ворожбу, але по інтервю? Мушу вам признатися, що я в життї мала не багато таких розмов, тому, що просто не маю на це ані одної вільної хвилини...

— Я теж не хочу вам пані забирати багато дорогоцінного часу і тому зразу поставлю кілька питань, які цікавлять наших читачів. Отже перше: чи можете сказати мені про що найчастіше питаються вас люди, які приходять по ворожбу до вас?

— Головні питання ставлять щодо любови або... грошей. Правда питання щодо грошей дуже ріжні. Мої клієнти просять вказівок про щасливі числа льотерійного льосу, жадають помочі, щоб віднайти загублені гроші або теж шукають за поміччю моєї ворожби добрих сховків на свої дорогоцінности і ощадности.

Говорячи це п. Елеонора усміхнулася лагідно.

— Не знаєте, які нераз смішні стають люди. Саме ті, що приходять до мене з просьбою, щоб я їм помогла найти добру схованку на гроші. Нераз я обурююся; звертаються до мене начеб я була якоюсь середньовічною відьмою, що ворожить зі зел і нутрощів звірят... так, начеб я не жила в XX-тім століттї. Нераз стає мені мерзотною ця середновічність новітніх скупарів.

— І які-ж схованки радите їм пані?

П. Елеонора голосно засміялася...

— Навіть не вгадаєте! Я новітня ворожка і тому своїм клієнтам, що питають мене про те, чи матраци, сінники, печі або столові ноги є безпечною схованкою їхніх ощадностей — відповідаю: єдиним місцем, де без страху можна складати свої ощадности є просто М. К. К. О. у Львові. Коли ж мій клієнт упертий і кривиться на таку просту раду, тоді я витягаю маґічну галку, розкладаю карти і поважним голосом приговорюю: Мусиш складати в М. К. К. О., бо це єдина схованка, про яку ніхто з твоїх свояків ані знайомих не буде знати, бо це єдина схованка, що має запасові фонди, бо це єдина схованка, яку не знищить ні вогонь, ні не забере вода. А ви пане ощаджуєте в Комунальній Касі Ощадности міста Львова?

Я дістав румянців...

— Позвольте пані, що я до цього інтервю поставлюся теж як до ворожби і вернувшись додому вийму свої гроші з бюрка, щоб вложити їх до М. К. К. О. у Львові.

Пані Елеонора усміхнулася вдоволена.

—o—

По широкому світі.

Франція відкликує з Індокитаю і з африканських кольоній 170.000 вояків, щоби скріпити европейські гарнізони.

Америка не погодилася продати Німеччині гелію на будову нового цепеліна; вирішив це одноголосно уряд контролі зброєнь.

Б. румунського премієра Ґоґу похоронили з великими парадами на державний кошт.

Мексиканський уряд запропонував сплатити вартість удержавлених копалень нафти до 10-х років, віддаючи їхнім давним власникам 60 прц. доходу з вивозу нафти. Англія мабуть зажадала негайної сплати.

Німеччина навязала дипльоматичні й консулярні взаємини з Манджурією; оба уряди небавом почнуть переговори, щоб заключити консулярний, торговельний і морський договір.

В Англії величаво святкували 1. роковини коронації королівської пари, що тепер панує.

3 бельгійські міністри з католицької партії подалися до димісії, але відкликали її за намовою прем. Жансона.

У Мадярщині рахуються з реконструкцією уряду Дарані; премієром став би мабуть католик Імреді.

Вписи до вселюдних шкіл Рідної Школи у Львові

16.—30. травня 1938 р.

Українці м. Львова і львівського повіту!

Стоїмо на порозі нового шкільного року. Для батьків журба: до якої школи записати дитину, свою надію і надію українського народу.

Чи треба над цим довго думати? — Ні! — Відповідь можлива тільки одна: українська дитина до української школи!

Українські батьки! Ваші діти є також дітьми українського народу. Вони житимуть серед українського народу та працюватимуть в українських установах і підприємствах.

До цього треба мати щире українське серце, сильний, бистрий ум, тверду й непохитну волю, а це дасть „Рідна Школа".

Тому кличемо вас, українських батьків: **у кого є діти, записуйте їх до українських шкіл „Рідної Школи" у Львові!**

Вписи до всіх вселюдних шкіл „Рідної Школи" у Львові відбуватимуться у днях від 16. до 30. травня ц. р. включно, від год. 8—13. і від 16—18.

АДРЕСИ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ РІДНОЇ ШКОЛИ У ЛЬВОВІ:

Для Середмістя і Стрийської (Галицької) дільниці:

7-клясова дівоча школа ім. Т. Шевченка, вул. Мохнацького 12.

6-клясова хлопяча школа ім. Т. Шевченка вул. Супінського ч. 23.

Для Городецької і Янівської дільниці:

7-клясова хлопяча школа ім. Б. Грінченка, вул. Городецька 95.

7-клясова дівоча школа ім. Б. Грінченка, пл. св. Юра ч. 5.

Для Жовківської дільниці, Замарстинова і Знесіння:

6-клясова мішана школа ім. Короля Данила, вул. Рутовського 22.

Для Личаківської дільниці:

6-клясова мішана школа ім. Князя Льва, вул. Крупярська 10.

Левандівка:

6-клясова міш. школа, вул. Варшавська 8.

Клепарів:

Всенароднa мішана школа, „Народній Дім" (біля церкви).

УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ М. ЛЬВОВА І ГРОМАД ЛЬВІВСЬКОГО ПОВІТУ!

Вписуйте свої діти до вселюдних шкіл Рідної Школи у Львові, де кому ближче і вигідніше! Докажім ділом, що розуміємо правду слів: **„У рідній школі наша будучність!"**

Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи" у Львові.

Барсельона і Валенсія збомбардовані.

В четвер збомбардувало нац. летунство Барсельону; 50 осіб убито, 100 ранено. Крім того національні летуни збомбардували три рази Валенсію; найбільше бомб скинули вони на вулицях Грао і Кабанель, недалеко пристані.

ПЕРЕМОГИ НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК НА ФРОНТІ ТЕРУЕЛЮ.

Як подають офіційно зі Саляманки, національні війська перервали під Теруелем фронт червоних, що втратили майже ввесь боевий виряд; в одній дивізії згинуло понад 1000 вояків. На північний захід від Теруелю фронт перерваний на ширині 6 км.

Нац. війська перетяли червоним шлях відвороту.

Національна головна кватира подає, що на межі провінцій Теруель і Кастельон зайняли нац. війська місцевости Ляс Пляна, Люко де Бордон, Тодолеля, Ля Мата і Гольокадо дель Рей. В середу національні частини пішли дальше вперед, займаючи Пітарке, Віляррено та важні позиції на південний захід від Ель Позо. Червоні потерпіли великі втрати. Крім того національні війська заняли місцевости Іглесуеля дель Сід, Ла Куба і Мірамбель. Червоні залишили на побоєвищі понад 400 убитих і ранених. Національні війська взяли до неволі 200 червоних та здобули великі припаси военного матеріялу. Ці перемоги уможливили звязок між кольонами генералів Вареля й Гарсія Валіно.

Бої йшли на фронті довжини 50 км. Національні війська пішли вперед на 10—15 км. і заняли в середу простір величини 600 квадратових км.

Отвертий лист до архиепископа Твардовського.

В польській львівській пресі появився отвертий лист ред. Б. Скаляка, одного з провідників ППС до польського архиепископа Твардовського у справі нападу ендецької молоді на похід робітників 1. травня ц. р. у Львові. Тоді то т. зв. народові і католицькі польські студенти кидали на робітників петарди зпоза огорожі політехніки і з майдану перед костелом Марії Магдалини, які ранили кільканацять робітників. Тому польські робітники домагаються, щоб архиеп. Твардовський заявив прилюдно, що костел не має нічого спільного з дикими нападами польської т. зв. народової і католицької молоді та її якнайрішучіше осуджує. Вкінці ред. Скаляк пригадує, що греко-католицький Єпископат з великою цивільною відвагою осудив терористичну акцію деяких груп молоді у свому громадянстві, хоч воно живе в куди більше ненормальних умовинах, ніж польське громадянство. Тому теж польські робітники мають тимбільше право домагатися заяви польського архиепископа у справі диких ексцесів польської молоді.

Новинки.

— **Лиси,** пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом 3229

— **Повідомляємо,** що єдиний український склад конфекції „ОМА" д-ра Михайлівського переніс вже свої бюра з вул. Кльоновича на вул. **Коперника 9. II. п.** (над кіном) і поручає мужеські убрання, пальта, тренчкоти, студентські мундури, хлопячі убрання і найкращі бельські матеріяли та кравецькі додатки по гуртових цінах. Рівночасно на вул. Краківській 12 відчинений спеціяльний склад дешевих убрань.

— **Варшавські українці, позір!!** Понеділок, 16. ц. м. 8. год. веч. зустрічаємося в Опері на **Фестивалі української народньої пісні.** Білети від 40 сотиків. —3

— **„На стрічу весні"** підуть у суботу 14. травня в салі театру „Ріжкородностей" діти принь, 7-кл. хл. шк. Р. Ш. ім. Б. Грінченка і провідниці Дитячих Садків Р. Ш. Ходіть разом з нами на цю весняну ревію! Багата, ріжнородна програма. — Початок: год. 16. Білети вступу при касі. 1—2

— **На кредит** роблю футра тим що тепер замовлять. **Кvarняк Зибликевича 4.** Футра в літі **перехову**ю. 1030 —5

— **З нинішнім числом „Діла" (103)** висилаємо своїм точним передплатникам черговий (за квітень) безплатний повістевий додаток „ГАНУСЬКА ЙДЕ ДО МІСТА" — Олени Цегельської, повість. Пригадуємо тим, що не прислали 25 сот. на кошти пересилки книжки, що треба їх долучити до найближчої передплати разом із новими 25 сотиками на книжку за місяць травень. — **Реклямації щодо цієї книжки Адміністрація бере під увагу тільки до 14 днів.**

— **П-і Мілена Рудницька** повідомляє цим шляхом усіх знайомих, які висилали досі листи до неї на адресу Союзу Українок, що вона мешкає при вул. **Над Яром ч. 7, Львів,** та що туди треба адресувати листи, призначені для неї.

— **Свячене.** Читальня „Просвіти" в Замарстинові влаштовує в неділю 15. травня ц. р. в год. 6. попол. в домівці читальні, Замарстинівська 100, Традиційне Свячене.

— **Маєві богослуження в церкві св. Духа** при вул. Коперника починаються в неділю 15. ц. м. в год. 6.15 веч.

— **Обманець за решіткою. Львівська поліція** арештувала 30-літнього Михайла Репету з Чернихoвець, пов. Збараж, сина багатого господаря, який виманичував товари в ріжних фірмах, мовляв, рахунок заплатить Преосв. Бучко або о. д-р Кладочний. Обманець телефонічно замовляв товари в ріжних фірмах, представлаючись, що телефонує Преосв. Кир Іван або о. д-р І. Кладочний. Годину пізніше зголошувався по товар з проханням, щоб рахунок за товари вислати до Преосв. Бучка або о. д-ра Кладочного. Обманця арештувала поліція у кравецькій робітні Василя Хомина при вул. Домініканській, де він хотів теж натягнути. Одначе там повинулася йому нога і Репета опинився за решіткою. З українських фірм натягнув обманець фірму „Пласт" та швальню „Еко" при вул. Підвалля ч. 1.

— **Ви невдоволені** з Ваших фото-світлин тільки тому, що відбитки та побільшення виконано якслід. Відповідно дібраний світлочутливий фотографічний матеріял та старанна робота дають часто неймовірні осяги. Звертайтеся з закупом фото-матеріялу до української крамниці Е-Комп, Львів, Сикстуська 29.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішньому тягненні Клясової Льотерії впали м. і. такі більші виграші: 15.000 зол. на ч. 20520; 10.000 зол. на ч. 54828 147845; 5.000 зол. на ч.: 59804 77... 122693 140063 150019; 2.000 зол. на ч.: 11... 18978 22853 23139 26232 28023 33921 44... 52153 57888 60236 66271 68814 86346 10... 111284 134729 137500 145238 153535 155... 1.000 зол. на ч.: 22636 22969 24246 36279 4... 62770 63805 71936 74278 89308 91150 107... 115143 121690 123999 127994 138020 142... 142395 143958 144487 150386.

— **Львівська хроніка.** При вул. Францисканській самохід наїхав на А. Шпондерка, ... легко потовкся. — При вул. Рутовського ... домий роверист наїхав на 54-літню Р. Зо..., ... зломила собі обойчик. Ранену відвезли до шпиталю; роверист утік. — Поліція арештувала ... Вовка за крадіж годинника з лавцогов Г. ... сенці в передсінку загального шпиталю у Львові.

— **Водопроводи на селі.** Громада Черн... пов. Городенка завела в себе водопровід ..., кладаючи два публичні гидранти.

— **Полярна зоря над Польщею.** В ночі з середи на четвер мешканці Львова мали ... оглядать в цій географічній ширині явище полярної зорі, що появилася над Львовом у формі ріжних смуг на північно-західнім небозводі. ...дібне явище з полярної зорі бачили в Польщі в деяких околицях західної Польщі. Ця ... була менша від зорі, що її бачили в Польщі перед кількома місяцями. Явище полярної ... тревало коло 40 хвилин.

— **Зміна на становищі волинського куратора.** Дотеперішній куратор волинської шкільної округи в Луцьку д-р Новицький пішов на ... пустку, з якої вже не вернеться на своє становище. На його місце прийде з міністерства освіти начальник виділу Северин Машевський.

— **Напад на безробітного в Ліську.** В четвер 12. ц. м. у ресторані Зигмунта Яжевича в ... ку напало двох стрільців з плютоновим ... кою та сержантом Пірогом у присутності ... гана Зелінського (всі три останні організ... П. В. в Ліську) на безробітного Степана С... почку з Монастирця к. Ліська і намагалися ... ломіць відобрати йому членську відзнаку „Просвіти". Нападенні викручували Ст. Скрипочці ... ки, подерли на ньому одіння і вимушували ... нього, щоб він заявив, що є „Русін", а не ... інець. Колиж Скрипочці вдалося вилетіти ... них на вулицю, посипалися на нього образливі вислови. Що на це скажуть компетентні ... ки? Чи притягнуть напасників до відповідальности?

— **Самохідова катастрофа.** В селі Ма... під Пйотрковом перекинувся до рова ... самохід, що їхав з вантажем товарів з ... ви до Кракова. Шофер Иосиф Шимчак...

помічник Ф. Ягодзінський і конвоєнт Бурштин важко ранені. Всіх трьох перевезли до шпиталю, де Ягодзінський помер.

— Скандальна афера у Варшаві. Поліція веде слідство у справі великої афери шантажистів, які деморалізували молодь. Польська преса пише, що кільканадцять молодих людей, театральних статистів, шантажувало особи на високих становищах. Шантажисти втягали у свої сіти молодь і зводили її на манівці. На цьому тлі кілька молодих у Варшаві осіб скінчило самогубством. Слідство обіймає щораз то ширші кола.

— Трагедія українського летуна. Від грудня 1937-го року літаки провінції Манітоби в Канаді намагалися віднайти літак, що ним вилетів український летун Савчин і пропав. Щойно при кінці квітня знайшли у т. зв. „Дидинг Монтен Перк" літак, а згодом і тіло нещасного пільота. Відтворюючи катастрофу влада дійшла до переконання, що Савчин з якоїсь причини мусів злетіти і підчас приналу потовкся і зламав ногу. Всеж він вийшов з апарату й опираючись на якомусь куску дерева хотів дійти до якоїсь оселі, але находився серед пустелі, в якій знайшов смерть.

— Поголоски про виміну гр. Вельопольської. У Варшаві кружляє поголоска, яка прийшла з Берліна, буцімто гр. Вельопольську, яку німецький суд засудив на досмертну вязницю, відвезли в четвер вечором до польського кордону заліщицею і виміняли її за двох німців, засуджених за подібні злочини. Родина гр. Вельопольської заявила, що не має ніяких вісток про звільнення графині та про її відставлення до Польщі. Також у поспішнім поїзді, який приїжджає до Варшави в год. 9.30 рано, гр. Вельопольської не було.

— Націонал-соціялістична партія купила дім батьків Гітлера. Дім, в якому жили батьки канцлера Гітлера в місцевости Лендінґ в Австрії, купила управа націонал-соціялістичної партії в Горішній Австрії.

— Треба 2400 наречених. Один великий токійський щоденник умістив таке оголошення: „Гарна майбутність чекає 2400 молодих японок, що виїхали би до Манджукуо і там вийшли заміж за молодих японських емігрантів. Кандидатки мусять бути цілком здорові і любити сільське життя".

— Трагічна смерть у самоходовій катастрофі. Біля місцевости Босенсті Нові, 90 км. від Загребу скотився до ріки самохід, яким їхав чеський віцеміністер закордонних справ Богдан Павлю з дружиною. В катастрофі згинув віцемін. Б. Павлю зі шофером, дружина віцеміністра важко ранена. Покійний Б. Павлю був відомим русофілом і підтримував москвофілів.

— Велика посуха в Англії триває від кількох місяців і спричинила хліборобам й городникам велитенські втрати. Сподіються меншого збору овочів. „Дейлі Телеграф" пише, що щоденні втрати, спричинені посухою в рільництві, доходять 5.000 фунтів.

— Велика повінь в Югославії. Зливні дощі, що падали кілька днів в Югославії, спричинили повінь, яка прибрала грізні розміри в полудневій Боснії. Залізничий рух на шляху Білгород—Сальоніки важко втримати, бо вода підмила залізничий шлях. Хвилі води Вардару знищили багато деревляних мостів і загрожують бетоновим мостам. Більша частина міста Прістіна під водою.

— Ріжні вісти. В найближчих днях шведське летунське товариство урухомлює летунську лінію Ріга—Стокгольм.— У Зальцбургу замкнуть касино гри тому, що Зальцбург має бути святинею музики Моцарта. В будинку касина буде консерваторія ім. Моцарта. — У Відні взяв шлюб у катедрі св. Степана архикн. Карло Габсбург з донькою мадярського землевласника Сеґер фон Бальвангос. Негайно по шлюбі архикнязь Габсбург дістав листа від архикн. Оттона, що на основі статуту родини Габсбургів перестав бути членом цієї родини, бо допустився своїм подружжям мезальянсу.

— Запір. Передові клініцисти твердять, що природна гірка вода **„Францішка Йосифа"** тож для умових працівників, підростаючих і жінок є скорим і легко прочищальним засобом.

Посмертні згадки.

О. Олександер Капустинський, парох Мельниці пов. Борщів, декан і прелат, визначний діяч та організатор Мельниччини, б. посол до сойму, довголітній передплатник „Діла", помер у Мельниці 10. травня ц. р. в 78. році життя і 53. священства. В. Й. П.!

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „НАНСІ СТІЛЬ ПРОПАЛА".

Довірений домашній слуга нюйорського міліонера, великого фабриканта зброї, Данні О'Ніл порвав свому панові крадькома однолітню донечку і дає її на виховання своїм батькам на глухій провінції як власну дитину. Його арештують за малий проступок, потім продовжують йому кару зовсім несправедливо за бунт, до якого він не дав почину і він виходить із вязниці 17 років пізніше. Товаришем у його вязничній келії є молодий німець, який поставив собі за мету видобути від О'Ніла його таємницю, щоб дістати величезну нагороду 100.000 долярів призначену міліонером для того, хто вкаже шлях, як віднайти втрачену доньку. Могутній ірляндець Данні О'Ніл переживає у вязниці та на волі ріжні стадії завзяття та докорів совісти. Поодинокі моменти його історії, наче взяті з правдивого кримінального процесу, складаються на справжню кримінальну фільму, добре обдуману, що тримає глядачів у напрузі до останньої хвилини. Головну ролю грає відомий ар кун Мек Лаглен.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

Затвердження виборів управи фондації князя Константина Острожського. Найстаршою поруч львівську Ставропігію українською установою в Галичині є фондація князя Константина Острожського в Тернополі для допомоги підупавшим тернопільських українських міщан, що істнує ще від кінця 16. віку. Має вона поверхову реальність і коло 240 моргів ґрунту в самому Тернополі, отже, як на теперішні відносини, майно дуже велике і необтяжене. Фондацією на основі статуту з 1884 р. завідує десятичленна управа, вибрана досмертно українським греко-католицьким населенням міста Тернополя, що має виборче право при виборах до міської ради. Останню досмертну управу розвязав львівський воєвода, що виконує владу над фондаціями на місце зліквідованого Краєвого Виділу, ще перед двома роками, іменуючи в її місце тимчасову управу під проводом будівничого Андрія Фалендиша, в якої склад увійшли директор Микола Турин, нотаріяльний асесор Андрій Коблюк та кількох міщан. Отже голова тимчасової управи будівничий Фалендиш не був ніяким урядовим комісарем і всі інші не були членами прибічної ради з дорадчим голосом, але уряд доручив тимчасову управу, якій надано всі управнення виборної ради. Завданням тимчасової управи було упорядкувати справи фондації і приготовити вибори нової управи. Засадничою і найбільшою хибою теперішнього фондаційного статуту було те, що управа урядувала досмертно та що не було ніякої контролі громадянського чинника над її діяльністю, що й давало притоку до ріжних підозрінь. У складі останньої досмертної управи було двох інтелігентів (проф. Іларій Брикович і почтовий урядовець Павло Чубатий) і вісьмох міщан. З кругів надзірної фондаційної влади у Львові вже давніше звертали увагу декого з членів досмертної управи на конечність зміни статуту, головно в тому напрямі, щоби скасувати досмертність в членстві управи. Цю справу рушила щойно тимчасова управа, предкладаючи урядові проект зміни статуту без зміни мети фондації. В проекті переведено цілу низку основних змін. Управа в 10 членів і 10 заступників мала бути вибрана на 5 літ українськими громадянами греко-кат. обряду на підставі виборчого реґуляміну, що обовязує при виборах до міської ради. В проекті означено теж докладно компетенції поодиноких органів управи і контролю її діяльности. Бажанням тимчасової управи було вижидати якнайскорше затвердження змін статуту і перевести вибори вже на основі нового статуту. В тій цілі виїхала була з кінцем січня ц. р. делегація від тимчасової управи до начальника фондаційного виділу при воєвідськім уряді у Львові, в якої склад входили: директор М. Турин, асесор А. Коблюк і міщанин Г. Чупак. Делегати відбули довшу конференцію зі згаданим начальником і при цій нагоді довідалися, що проект зміни статуту, предложений тимчасовою управою, відіслано саме до міністерства суспільної опіки, що має справу вирішити. Тому, що йде тут про невиказливу справу, на проханні тимчасової управи посол Василь Мудрий інтервеніював особисто у міністра Косцялковського і вручив йому відповідну записку, щоб полагоджено справу зміни статуту фондації. Тимчасом воєвідський уряд у Львові, не чекаючи на рішення міністерства в справі зміни статуту, розписав вибори на основі старого статуту, що й відбулися 15. лютого ц. р. Вибори викликали небувале зацікавлення і розгорячкування серед сварливої звичайно тернопільської громади. Голосовано на дві листи, бо до порозуміння між двома ворожими таборами не прийшло. У проводі одної листи був член міської ради будівничий Андрій Фалендиш, у проводі другої окружний суддя Віктор Цебровський. Виборами керував віцестароста Зайонц. Голосування було масове, у висліді його віцестароста Зайонц проголосив, що більшістю понад сто голосів вибрані досмертними членами управи: Андрій Фалендиш, директор Володимир Сатурський і міщани ріжних професій: Осип Бекесевич, Микола Дужак, Семен Завадович, Петро Мисула, Іван Онуферко (син Івана), Лука Чубатий, Михайло Яримович (син Григорія) і Тит Яримович. Проти виборів Андрія Фалендиша і товаришів противна група внесла протест, який влада відкинула і затвердила вибір будівничого Андрія Фалендиша й товаришів як членів досмертної управи фондації. Згадані вибори, про хід яких „Діло" писало свого часу доволі широко, стали причиною до ще більшого розсварення і так не дуже згідливої тернопільської громади. Сьогодні на новій управі тяжить обовязок доложити усіх заходів для затвердження проекту змін статуту, що положить кінець теперішній міжусобиці.

Спорт.

„МАСОВИЙ" БІГ НАВПРОСТЕЦЬ У ПЕРЕМИШЛІ

В суботу 7-го ц. м. пополудні появились на вітринах двох чи трьох українських крамниць афіші з повідомленням, що в неділю 8. ц. м. в год. 10-ій на військовому стадіоні відбудеться масовий сокільський біг навпростець за чашу „Українського Бескиду". Біг організує перемиський „Сокіл" і присвячує його „Просвіті", називаючи цю імпрезу „Сокіл — Просвіті". Імпреза внаслідок слабої та спізненої реклями не викликала в місті зацікавлення. В неділю в означеній годині прибуло на стадіон кільканадцятьох пожилих громадян у надії, що побачать уладні ряди соколів з Перемишля і повіту, які спортовий літній сезон започатковують масовим бігом, присвяченим Матері-Просвіті. Не майже одногодинному опізненні появилося на площі 12 посестер, 16 побратимів та 15 інших учасників. Голова перемиського „Сокола" дир. О. Сенечко здав звіт на руки голови філії „Просвіти" д-ра Хробака передав привіт „Просвіті" з проханням передати його Головному Виділові. Після дефіляди відбувся біг. Перші стартували побратими. Траса 3 км. Перше місце (7.20) здобув Михайло Пелех з Малкович, друге (7.22) Дмитро Радьо з Коровник, третє (7.24) Ст. Гарабач з Негрибки. Посестри бігли 1 км. Перше місце (3.10) Софія Пелех з Малкович, друге (3.20) Стефанія Мисюта з Коровник, третє (3.24) Ілик Софія з Малкович. Учасники бігли 500 м. Перше місце (1.30) Соспин Петро з Коровник, друге (1.40) Прибитківський з Негрибки і третє (1.48) Хомас Андрій з Малкович. Перемишль здобув 8 та 10 місце.

Загальне враження цієї імпрези не надто корисне, зважаючи смішливе опізнення, перерекламування цієї імпрези та організаційні недотягнення.

СКЛАД УКРАЇНИ НА МЕТЧ ІЗ ПОЛЬОНІЄЮ.

До недільних мистецьких змагань в перемиській Польонією виступить Україна у приблизно такім складі: Босий (Гнура), Воробець, Міцьош II, Цимбала, Гошовський, Романець, Тихоліз, Скопець II, Міцьош I, Кравецький, Богурат і Магоцький. В тому складі можуть ще зайти деякі зміни в останній хвилині.

СТЕП — С. К. Р.

Змагання повних дружин за мистецтво Ц-кл. відбудуться в неділю 15. травня год. 9. рано на грищі Т. С. Л. на Левандівці.

ВАЖКА НЕВДАЧА АНГЛІЙЦІВ У ПРАЗІ.

Спарта-Славія — Вульвергемптон Вандерерс 4:0 (1:0)

Виступ англійської дружини викликав у Празі справжню сензацію, чого найкращим доказом було те, що на грищі Спарти зібралося поверх 25.000 видців. Чеська комбінована дружина осягнула вже в 5 хв. несподіваний успіх, коли Віцан прегарною головкою з підковку здобув перші ворота. У другій половині ворота здобули ще: Шімунек 2 і Брадач. У чеській дружині прегарно заграв ще воротар Пляніцка, д. добре заграв напад і серед. помічник. Англійці грали добре але без щастя.

САМБІРСЬКА КОРОНА ВНЕСЛА ВІДКЛИК.

У звязку з ковзерами першенства України і Польонії I Б. за участь Глухого, самбірська Корона внесла відклик від рішення ВГІД львівської Округи.

Нові книжки і журнали.

ЖУРНАЛИ.

ПРОСВІТА. Місячник освіти, виховання, культури. Ч. 1-2 (22-23). Січень-лютий, 1938. Львів.

СЛУЖБОВИК. Орган „СУПРУГА". Місячник. Рік XVI. Ч. 3. Березень, 1938. Львів.

СВІТ МОЛОДІ. Дівочий журнал. Рік VI. Ч. 4. Квітень, 1938. Коломия.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД. Чвертьрічник Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові. Рік II. Ч. 1. Квітень, 1938. Львів.

САМООСВІТНИК. Ілюстрований часопис масової освіти. Двотижневик. Рік II. Ч. 7-8. 15-го квітня 1938. — Львів.

Театри.

Великий Театр:

Субота 14. 5. год. 7.30 „Роз-Марі"
Неділя 15. 5. год. 3.30 попол. „Роз-Марі"; год. 8. веч. „Літо в Ноган".

Театр Різнородностей.

Субота 14. 5. год. 7.30 веч. „Легкодушна сестра".
Неділя 15. 5. год. 3.30 попол. „Легкодушна сестра"; вечором вистави нема.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БУЧАЧ:
16. 5. Орленя.
17. 5. Процес Мері Дуган.
18. 5. Орфей у пеклі.
19. 5. Лісова пісня.
20. 5. Невольник.

В підготові нова оперетка Я. Барнича на 3 дії „Пригода в Черчі" і драма на 3 дії І. Зубенка „Княгиня Анна". З Бучача іде театр до Підгаєць.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СКАЛА:
14. 5. Пісня Бескиду.
15. 5. Гетьман Полуботок.
16. 5. Ніч під Івана Купала.
17. 5. Мазепа.
18. 5. Маруся Богуславка.

МЕЛЬНИЦЯ:
19. 5. Пісня Бескиду.
20. 5. Маруся Богуславка.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

МОСТИ ВЕЛИКІ:
Субота 14. 5. Подвійна бухгальтерія.
Неділя 15. 5. Чорноморці.
Понеділок 16. 5. Нітуш.
Вівторок 17. 5. Гриць (новинка).
Середа 18. 5. Казка старого млина.

КІНА.

АПОЛЬО: „Нансі Стіль пропала".
АТЛЯНТИК: „Жовтий пірат".
БАЛТИК: „Князь і пролак".
ВАНДА: „Їх троє", „Нинішні дні".
ҐРАЖИНА: „Несправедлива година".
ЕВРОПА: „Верес" на осн. Родзевичівни.
КАСИНО: „Восьма жінка Синьобородого".
КОПЕРНИК: „Інститутка" (Д. Дарбін).
МАРУСЕНЬКА: „Зелені поля" та „Агресія Бредвею".
МЕТРО: „Наступ на світанку", „Адіє"
МІРАЖ: „Ескапада" з Марленою Дітріх.
МУЗА: „Її перший бель".
ПАЛЯС: „Щаслива тринадцятка"
ПАКС: „Царський курієр".
РАЙ: „Один поверх вище".
РІЯЛЬТО: „Малий чарівник".
РОКСІ: „Стрілець із Бенгалі".
СВІТ: „Проклятий овид", „Робінзон Крузо".
СТИЛЕВЕ: „Затанцюємо" і ревія.
ТОН: „Володарка джунглів.
УТІХА: „Боротьба за золоті поля" та ревія.
ХИМЕРА: „Подвійне весілля"

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Італія".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Венеція, Верона, Капрі".

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 14. травня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авд., 11.15 Співаймо пісеньки, 11.40 Симф. музика з пл., 12.03 Полудн. авд., 13.45 Концерт бакань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Театр Уяви для старших дітей „Тайна королівського годинника", 16.15 Розр. концерт: сальон. орх., Ол. Карпацький баритон, форт., 16.50, 18.35, 19.50, 20.50 Актуальна гутірка, 17.50 Наша програма, 18.00, 18.53 Спорт, 18.10 Концерт легкої музики, 18.30, 18.57 Програма на завтра, 18.45 Праця та завдання Білого Хреста у Львові, 19.00 „Варшава та Раплавице" авд. для дітей, Гутірка про Ад. Дигасінського, 20.00 Популярна музика, 20.40 Вечірній денник, 21.00—00.15 Трансмісія із Фльоренції: „Аїда" оп. Вердія: у І-ій перерві коло год. 21.40 „Лист Юл. Словацького до Ол. Голинського"; в ІІ-ій перерві коло год. 22.37 Фрагм. із повісти Верфля „Верді", в ІІІ-ій перерві коло год. 23.24 Останні вістки.

Неділя, 15. травня 1938.

8.00 Сигнал часу, 8.05 Ран. денник, 8.15 Для села: Хл. Газетка, Музика з пл., Як збільшити видатність садів, 8.30 Волокнисті сарівці як основа для дальшої переробки, 8.40 Співає Бельмонтів хор, пл., 8.50 Про плекання цукрових і пастівних буряків, 9.00 Трансм. з Калішa: репортаж, богослуження, мандрівки по музею, Репортаж із фабрик, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Ост. львівські вістки, 13.10 Фрагм. із пов. Кн. Юноші „На згарищах", 13.30 музика: орх., сопран, тенор, у перерві коло год. 14.00 Передача premi десять танків; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Св. Сидір патрон хліборобів, Із життя каліського села, 15.45 Для дітей: Справжня домашня курка, Музика з пл., 16.05 Вечерниці Білого Хреста, 16.20 Легка муз. авдиція: орх., хор ревелерсів, сопран, 16.45 Про охорону пам'яток минулого, 17.00 Фільковий підвечірок: Раорт, Збижховський, Гальський, Кічман, орх., форт., Щепко й Тонько; у перерві коло год. 17.55 Хвилина бюра студій, 19.00 Трансм. з жерту ім. Пілсудського, 19.20 Театр Уяви: „Брат відвиходить брата", комедія на осн. Ллвата, 19.45 Популярна музика, 20.30 Програма на завтра, 20.35 21.00 Спорт, 20.50 Веч. денник, 21.15 „Та вой" вес. авд., 22.00 Оповідання про Вагнера, 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Танк. музика з пл.

Понеділок, 16. травня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авд., 11.00 Для воображення, 11.15 Для шкіл: Кольоністи в Півд. Америці, Ґріґові твори, пл., 11.40 У кольоніяльній крамниці, 12.03 Полуднева авд., 13.45 Музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Трохи пісні, трохи слова, 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю, 16.15 Сюїти у вик. орх., 16.50 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Вплив людини на природу, 17.50 „Мушкарі та хробачкарі" (перед спортовим вудкарським сезоном), 18.00 18.50 Спорт, **18.10 Залісиюймо неужитки, виг. в українській мові інж. Іван Лапчук,** 18.20 Петро Крайдер грає, пл., 18.35 Істота антеатному, літер. нарис, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Воєнська авд., 19.30 Суспільне й мистецьке завдання літератури, 20.00 Розр. концерт: сальон. орх., хор, сопран, тенор, два форт., у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, Актуальна гутірка, 21.40 Літер. новинки, 22.00 Орх.концерт (франц. музика), 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Танк. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 14. травня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні й музика, 18.45 Розр. музика, 20.00, 21.10 Вес. вечір, 22.30 Легка, танк. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 17.40, 18.00 Симф. орх., 19.15 Нар. пісні в супр. циг. орх., 21.55, 22.00, 23.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 19.30 Вок. авд з Ґрацу, 20.00 Нова нім. розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 22.20 Цісарський квінтет, КОШИЦІ 7.50 Огляд преси, 18.55 Вістки, 18.00 „Павло Іванів" діточа оперетка, МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Аїда" оп. Вердія, ПРАГА 11.05 Військ. орх., 18.20 Сальон. музика, 19.20, 20.00 Весела музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Фільософ. дискусія, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Уяви: „Скупар" Мольєра (фрагм.), 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Танкова музика, 19.30 Розр музика, 21.50 „Голоси світа", 22.00 Розр. концерт, СОФІЯ 18.35 Популярні мельодії, 20.00 Пісні.

Неділя, 15. травня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Військ. орх., 18.00 Розр. музика, 20.00 21.00 Фрагм. з ком. опер; БІЛГОРОД 18.00 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Хор, 17.30 Циг. музика, 19.20 Форт., 19.55 20.00 21.00 „Лілі" оп. Горве; ВІДЕНЬ 13.00 Розр. музика, 15.25 Квартет д-моль Шуберта, 19.10 Камер. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.00 21.00 Фільм. музика, КОШИЦІ 17.35 Концерт хору свалявських дітей (нар. пісні), 18.00 Аверченко: „Сам собе бє, хто нечисто жиє" сценка, грають члени самоосв. кружка у Сваляві, Концерт балалайк. орх., Концерт дітячого хору в Неліпинв (у прогр. пісні Давидовського, Лисенка); ЛЬОНДОН РЕД. 18.50 19.00 „Марітана" оп. Волеса, МІЛЯНО 17.00 19.45 Розр. музика, 21.00 22.00 „Фіор ді камню" оп. Контеджакома; ПРАГА 18.55 Концерт солістів і орх., 19.20 Нар. капеля; РАДІО ПАРІ 19.32 Сценка, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симфон. концерт; РИМ 17.00 18.00 19.45 Розр. музика, 21.30 Симф. концерт; СОФІЯ 19.30 Пісні та флет.

Понеділок, 16. травня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Форт., 19.10 Ґріґові твори, 20.00 Оперетові мельодії; БІЛГОРОД 20.00 21.00 22.00 Опера, БРЮСЕЛЬ ФР. 20.00 21.00 „Донька полку" оп. Офенбаха, БУДАПЕШТ 18.30 19.00 Нар. пісні у супр. циг. орх., 20.10 21.00 22.00 Фільг. концерт, ВІДЕНЬ 16.00 Розр. концерт, 19.10 Оп. музика, КОШИЦІ 12.10 Госп. огляд, 14.05 18.45 Вістки, МІЛЯНО 22.00 „Голоси світа", 22.10 Розр. музика, ПРАГА 19.30 20.00 21.00 22.00 „Далібор" оп. Сметани, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 23.00 Опера, РИМ 17.15 Камер. концерт, 19.40 Розр. музика, 21.00 22.00 „Вишневий сад" ком. Чехова, СОФІЯ 19.15 Спів.

Радіокутик.

РАДІО В БЕЛЬГІЙСЬКИХ ПОЇЗДАХ.

Літом ц. р. бельгійські залізниці урухомлять багато туристичних поїздів, які будуть засоблені в радіові інсталяції. В поїздах заінсталюють окрему апаратуру з мікрофоном та змішувачем. В поодиноких вагонах буде голосникова інсталяція. В часі подорожі в тих вагонах подаватимуть для подорожних інформації та коментарі про околиці через які буде переїжджати поїзд.

ФРАНЦУСЬКЕ РАДІО ТА КАБІНЕТОВА КРІЗА.

Коли попередня кабінетова кріза у Франції мала дуже добру „обслугу" французької радіофонії, державну і приватну, то тепер французькі радіорозсильні в дуже малій мірі дали слухачам інформації про чергові фази мінливої внутрішньої ситуації. Явище таке слід приписати недавному порозумінню між французькою пресою та радієм.

МІКРОФОН ЯК ЗАСІБ ПОРОЗУМІННЯ З „КІДНАПЕРАМИ".

Недавно на закінчення одної авдиції американського тов. КБС, слухачі зі здивуванням почули такі слова: „Просять нас оголосити таке повідомлення: Ми готові виконати ваше припоручення. Б23Л, та з огляду на погоду будемо приневолені взяти вата".

Співробітники КБС ствердили, що таємниче повідомлення буде в звязку з доконаним перед місяцем схопленням 12 літнього сина одного нюйорського адвоката. Зараз по викраденні хлопця батько видав за посередництвом нюйорських централь 3 головних американських радіофонічних мереж драматичний заклик до „тих, які мають у своїх руках мого сина, щоб з ним зараз порозумітися". В цьому заклику запевнив він „кіднаперів", що поліційна влада не буде в цій справі інтервеніювати. Законодавство Злучених Держав Америки забороняє надавати при помочі радія комунікатів приватного характеру. Одначе в цьому випадку признали, що справа входить в ділянку „публичної безпеки" тому уступлено відступлено мікрофон нещасному батькові.

БІРЖА.

Львів 13 травня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·57, 89·50 Доляри американські 5·29·50, 5·27·0 Доляри канад. 5·26·50—5·24·00 Фльорени гол. 294·99—293·25, Франки фр. 15·05—14·55 Франки швайцарські 121·55—120·75, Фунти англ. 26·49—26·33 Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч 13·00—10·00 Кор. дан. 118·30—117·45 Кор. норв 133·8—132·10, Корони шв. 136·49—135·50, Ліри італ. 22·30—21·60, Марки фінлян. 11·71—11·25, Марки нім. 10·00 — 99·00, Ґельд. Англ 26·20—25·95, Марки нім. срібні 115·00 — 110·00

Акції.

Банк Польський 116·50 Цукор. 34·75 Вугіль 28·00 27·75, Льільпоп 68·50, Можеїв 14·00, Островець 56·00, Стараховичі, 38·50, 37·25, Габербуш 49·50.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 65·00, 3 ін. 1 ем 81·50 серія 92·50 3 поз. інв. 2 ем непот. серія недот. 5 конверс. 70·50 прем дол. 40·75 консол. 68·50

Тенденція неодностайна.

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 13. травня 1938.

1 кг. масла десер. бальок без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . 16—17 сот.
(яйця копа) . . . 3·50 зол.

Тенденція на масло зниж(к)ова на молоко слаба, на яйця вдержана